V A T R A

FOAIE ROMÂNEASCĂ DE OPINIE ŞI INFORMAŢIE
(Impresso come manoscritto)

Iulie,1954 IV,7 R O M A
Nr 43 Via C.Morin, 6

ŞTEFAN VODĂ AL MOLDOVEI

S'au împlinit,în Iulie,450 de ani de când Ştefan cel Mare şi Sfânt, Domnul Moldovei,a închis ochii pe veci.Dar veacurile scurse de atunci n'au şters amintirea marelui Domn; dimpotrivă,figura lui,intrată în legendă,a devenit din ce în ce mai vie.Conţinutul uriaşei sale personalităţi apare mai clar în trăsăturile caracteristice scuturate de amănuntul accidental; figura lui măreaţă se proectează dominantă peste veacuri,luminând calea destinului românesc în lume.Căci nimeni altul n'a sintetizat mai bine ca Ştefan cel Mare virtuţile răsboinice,spiritul creştin şi aptitudinile de conducere -plăsmuitoare de stat- ale rasei noastre.S'ar putea spune,pe drept cuvânt,că el este o întrupare a geniului nostru naţional.

Când în memorabilul său cuvânt de deschidere a cursului de Istorie naţională la Academia Mihăileană,Kogălniceanu compara pe Ştefan cel Mare cu cei mai mari conducători de popoare din istoria lumii,nu exagera.In împrejurări unice prin vitregia lor,"în calea tuturor răutăţilor",sau -cum scrie Eminescu- "pe muche de lume la acest vad de popoare",pentru a putea dăinui şi mai ales a se afirma se cereau împerechiate o serie întreagă de virtuţi -de multe ori,prin însăşi natura lor,contradictorii;resemnarea creştină de a primi loviturile soartei şi reacţiunea năprasnică gâlgâită de elanurile răsboinice,de a le plăti cu vârf şi îndesat; caracter dur şi realist în confruntare cu mediul înconjurător,suflet blajin scăldat în omenie,în permanent contact cu misterele cosmosului,erou şi sfânt,- pe această gamă completă s'a desfăşurat existenţa sa miraculoasă.

Fără îndoială,numai datorită unei personalităţi complexe şi armonioase s'a putut Ştefan menţine şi afirma masiv timp de aproape jumătate de veac. Pe un teren politic nestabil(convulsiv),subminat încontinuu de uneltirile regilor creştini(Maghiari şi Leşi),rapaci şi cu orizontul strâmt,şi asaltat de impetuoasa expansiune a păgânilor Turci,el a biruit,a dominat împrejurările şi a înfăptuit.Bătăliile câştigate ne arată măreţia Căpitanului de oşti; bisericile înălţate,marea lui credinţă creştină; elita conducătoare selecţionată prin luptă şi armata închegată pe largă bază naţională (populară),un simţ politic excepţional de adevărat precursor al statului modern.

Nicicând cele două dimensiuni caracteristice raselor din care s'a zămislit neamul românesc: pragmatismul latin şi religiozitatea tracă,- nu şi-au găsit o mai armonioasă îmbinare ca în personalitatea lui Ştefan cel Mare.Această fericită îmbinare a putut face din el mare conducător de oşti prevăzător om de stat,erou şi sfânt în acelaş timp.Manifestarea tuturor acestor calităţi în mod alternativ,după împrejurări,îi asigura supleţea necesară spre a domina toate evenimentele,devenind astfel nu numai apărătorul neamului românesc,dar al întregii civilizaţii creştine,ameninţată atunci caşi astăzi de aceleaşi hoarde asiatice.Denumirea de"atlet al lui Cristos" era croită pentru uriaşa lui personalitate.

De aceea totdeauna,dar mai ales în momentele de răscruce,figura lui ne apare protectoare.Poporul îl cheamă simţindu-l viu în legende,poeţii îl invoacă,conducătorii plămădiţi de aceeaşi rasă cu el(nu veniturile)îl iau de model,căutând să desprindă din gândurile şi acţiunile sale sensul de mişcare al destinului românesc.Cotropitorii de astăzi ştiu acest lucru.De aceea,când nu pot să înăbuşe amintirea marelui Domn al Moldovei,încearcă să o schimonosească.Prezentarea lui Ştefan cel Mare ca o odraslă a rasei slave a fost cea mai neruşinată şi mai ridiculă tentativă de falsificare a adevărului istoric.

In aceste zile întunecate,când Românii comemorează patru veacuri şi jumătate dela moartea lui Ştefan Vodă al Moldovei,sub biciul politrucilor,în bezna temniţelor,în desişul codrilor,prin văgăunile munţilor sau în pribegii amare,chemarea lui Eminescu învolburează inimile tuturor: "De-i suna a treia oară,toţi duşmanii or să piară,din hotară în hotară,îndrăgi-i-ar ciorile şi spânzurătorile".. Şi de data aceasta oştile însufleţite de duhul"atletului lui Cristos" vor birui oştile lui Anticrist.

Constantin Papanace

* * *

CUVANT la deschiderea cursului de Istorie naţională, la Academia Mihăileană, Iaşi, 24 Nov. 1843: "..Inima mi se bate când auz rostind numele unui Alexandru cel Bun, lui Ştefan cel Mare, lui Mihai Viteazul; da, domnilor mei! Şi nu mă ruşinez a vă zice că aceşti bărbaţi, pentru mine, sunt mai mult decât Alexandru cel Mare, decât Hanibal, decât Cezar; aceştia sunt eroii lumii, în loc că cei dintâi sunt eroii patriei mele. Pentru mine, bătălia dela Răsboeni are mai mult interes decât lupta dela Termopile, şi izbânzile dela Rahova şi dela Călugăreni îmi par mai strălucite decât acele dela Maraton şi Salamina, pentru că sunt câştigate de către Români.

Chiar locurile patriei mele îmi par mai plăcute, mai frumoase decât locurile cele mai clasice. Suceava şi Târgoviştea sunt pentru mine mai mult decât Sparta şi Atena. Baia, un sat ca toate satele pentru străini, pentru Români are mai mult preţ decât Corintul, pentrucă în Baia avanul Rigă al Ungariei Matei Corvinul, viteazul vitejilor, craiul crailor, cum îi zicea Sixt IV, rănit de sabia moldavă, fu pus pe fugă şi uită drumul patriei noastre".

Mihail Kogălniceanu

MOARTEA LUI ŞTEFAN

Cu un dangăt plin de jale,
Mii de clopote dau veste:
Ştefan Vodă al Moldovei,
Ştefan Vodă nu mai este!..

Tristă-i mânăstirea Putna;
Porţile-i deschise-aşteaptă
Strălucit convoi ce vine
Şi spre ele'ncet se'ndreaptă.

Este Ştefan! Azi străbate
Cel din urmă drum prin ţară;
Dar pe unde trece-acuma,
In măreaţa zi de vară,

Plânge dealul, plânge valea,
Plâng pădurile bătrâne,
Şi norodu'n hohot plânge:
"Cui ne laşi pe noi, stăpâne?"..

&&. Românul pe care l-ar duce paşii prin Giambellino, ar avea iluzia că se află pe undeva prin Ţară, auzind peste tot -pe străzi, la cârciumi, prin pieţe- vorbindu-se româneşte: în acest cartier nou, mărginaş, al Milanului, şi-au găsit adăpost de urgia vremii vreo 50 de familii de muncitori născuţi în România, unde au trebuit să-şi lase toată agonisita unei vieţi de conştiincioasă trudă. Intreprinzători, sârguincioşi, ei şi-au construit singuri aci un grup de circa 20 de case, cu aspect primăvăratic, atrăgător - mai degrabă mici vile de staţiune climaterică. Unii sunt însuraţi cu românce; românească le e limba, românesc felul de trai, româneşti năzuinţele, spre România li se'ndreaptă focul nostalgiilor. In case păstrează cu evlavie ştergare şi marămi, cămăşi cusute cu arnici, icoane dela noi suflate cu argint. I-am văzut cântând cu ochii umezi "Pe lângă plopii fără soţ", "Să-mi cânţi cobzar bătrân ceva".. I-am auzit susţinând dârz folosul pentru România al unor manifestaţii culturale recente, în contradictoriu cu unii, Români din moşi strămoşi..

M'am întâmplat de faţă la o duioasă "ceremonie" în amintirea unui Român, mort de doi ani la Cernavoda: Vasile Păcuraru, arădan, fugit de mic "în Ţară", pentru a cărei reîntregire a luptat apoi. Fiică-sa Elena, măritată cu italianul Paul Fabiano -muncitor, veteran al temniţelor româneşti pentru idealuri româneşti-, a imaginat -în lipsa unui preot ortodox şi a unei biserici româneşti- un fel de "parastas", călăuzindu-se de celelalte obiceiuri ale noastre în astfel de împrejurări: pe o masă lungă, farfurioare cu colivă, felii de cozonac, pahare cu vin; pe colivă, înfipte în crucile de zahăr, ardeau lumânări; fum de tămâie se ridica înspre tavan dintr'o "cădelniţă" improvizată; fotografia răposatului patrona ceremonia dintr'un buchet de flori. Careva a zis "Tatăl nostru"; apoi, "Dumnezeu să-l ierte şi să primească!". Toţi lăcrămau. Şi Dumnezeu "a primit", desigur: de dragul credinţei şi pietăţii unei fiice, rătăcitoare prin străini, departe de altarul părinţilor, unde toate se puteau face "în lege", va fi uitat, o clipă, de tipic..

&&. Cercul UNIREA ROMÂNĂ din Buenos Aires ne-a trimis suma de 41.000 lire -rezultat al unei serbări, sau colecte- s'o distribuim cum om crede de cuviinţă. Şi noi am împărţit-o între actuali şi foşti bolnavi de t.b.c.

Mulţumim "Cercului" -condus de d-nii Jivon TRIFU şi Virgil CONSTANTINESCU, respectiv preşedinte şi secretar- pentru gestul de solidaritate cu fraţii mai bătuţi de soartă; recunoscători, deasemeni, pentru încrederea, pe care -având în vedere că, personal, nici măcar nu ne cunoaştem- n'o putem interpreta decât ca inspirată de ţinuta revistei noastre: un omagiu, acesta, ce nu ne e indiferent.

&&. La 22 Iulie, "guvernele" dela Bucureşti şi Sofia au semnat un acord pentru lupta în comun contra paraziţilor şi insectelor ce atacă cerealele. Pa când un leac contra parazitului sovietic, care suge bogăţia ambelor ţări?

ALTE GÂNDURI ÎNAINTE DE REÎNCHEGARE

Suntem nevoiţi să repetăm"premiza" din numărul pe Mai al"Vetrei":fiindcă,dacă nu ne-au lipsit câteva măgulitoare adeziuni la cele de noi susţinute,au venit şi unele critici,dovedind,mai mult decât dorinţa de a contribui la o operă de lămurire necesară,o crasă neînţelegere.Acestea,ce urmează,sunt"gândurile" şi punctul de vedere al unui legionar,care nu şi-a propus să îndrumeze pe nimeni(n'are nici un titlu s'o facă),ci să-şi clarifice sieşi anumite lucruri şi să găsească,ajutat de camarazii de bună credinţă,acele puncte de contact esenţiale,indispensabile unei reînchegări trainice a Legiunii.Dacă suntem în erezie,şi Mişcarea lui Corneliu Codreanu se identifică,împotriva părerii noastre,cu totalitarismul,cu retorica,cu privirea încheiondorată,cu spiritul politist,cu secretomania,cu incultura şi înapoierea mintală,cu"simismul",într'un cuvânt,- noul Comandament,pe cele de constituire,să pregătească rugul şi să-l pună pe Fleşeriu să aprindă vreascurile..

* *** *

Am dat,în articolul trecut,un exemplu de ce înseamnă"totalitarism"simist.Acesta se poate manifesta însă şi în alte chipuri.De pildă,în a crede şi a acţiona ca şi cum numai legionarii ar fi buni Români.Ceea ce e fals. În afară persoanelor"neîncadrabile",de care vorbeşte des şi Căpitanul, există o sumedenie de buni români cu adevărat,care ţin la neamul lor,au jertfit pentru el,se străduesc,pe cât cu putinţă,să-i fie de folos.Unii dintre ei fac parte,chiar,din organizaţiile politice care ne-au prigonit. Le lipseşte informaţia,nu ne cunosc în adevărata noastră realitate,ci eventual numai sub aspectul"simist": aşa se explică faptul că nu sunt cot la cot cu noi.Sau sunt victime,în bună credinţă,ale calomniilor debitate pe seama Legiunii.Ori,în fine,socotesc că nu sunt vrednice de a intra în Garda de Fier: şi este supremul elogiu,pe care ni-l pot face,dat că în Garda de Fier a putut intra până şi d-l Sima! Pentrucă nu sunt legionari,să-i respingem pe toţi aceşti oameni? Să refuzăm colaborarea,oricât de precaută, cu ei? Exclusivismul acesta,nu numai că e clădit pe o falsă supoziţie,dar ne e şi dăunător: ne transformă într'o sectă cu vederi strâmte şi alterări de perspectivă.Noi trebue să tindem,prin convingere -şi mai ales prin exemplul vieţii noastre- a-i aduce pe toţi bunii Români în Legiune,pentru a face ca acest"bun românism" al lor să dea roade cât mai bogate; dar,deocamdată,ne putem da o mână de ajutor cu ei,în lupta grea pe care am întreprins-o.Fiindcă cine nu e cu noi nu e neapărat contra noastră.

Un corolar,numai în aparenţă paradoxal,al tezei"simiste",după care buni Români sunt numai legionarii,este tendinţa de a-i transforma,în grabă, pe toţi Românii în legionari: fiindcă avem nevoie de.. buni Români! Este fenomenul cunoscut de istoria noastră recentă sub numele de"septembrism". Toţi ştim câtă insistenţă a pus Căpitanul în a recomanda cea mai mare grijă şi severitate la acceptarea de noi membri: şi cine a făcut,în liceu,xxx anii de"mănunchi",nu are nevoie de mai multe explicaţii asupra acestui punct.Fiind Legiunea o şcoală -de omenie,de încreştinare,de românism- este limpede că trebue să pretindă o anumită pregătire sufletească,morală,am spune chiar o vocaţie.Ci în Septembrie 1940 s'a intrat în Mişcare cu ghiotura."Comandantul" avea nevoie de massă electorală,de partizani personali: şi într'adevăr au rămas,alături de el,după ultimele întâmplări boccacceşti, în cea mai mare parte"septembrişti",care-şi plătesc astfel datoria de recunoştinţă pentru a fi fost admişi,fără s'o fi meritat,în Legiune.

(Câte cineva ne-a reproşat contradicţiile din aceste"gânduri".In realitate,noi urmărim contradicţiile simismului,care pe de o parte -ca să dăm un exemplu- este sectar,misterios,politist în interiorul propriei organizaţii; pe de alta,e dispus la toate compromisurile şi maleabilităţile: în acelaşi timp în care suspiciunea şi delaţiunea au devenit norme,ca să-i asigure"comandantului" oameni"de credinţă",- la Paris,bunăoară,generalul Chirnoagă umblă ostentativ la braţ cu tristul profesor comitagiu Veniamin!)

* *** *

"Simistă",în sensul larg al cuvântului,ni se pare şi tendinţa de a exagera importanţa"ocultei".Suntem toţi de acord că există o forţă enormă(dar nu omnipotentă),ostilă neamului românesc,valorilor creştine şi naţionale, care şi-a îndreptat la un moment dat toate fulgerele contra Mişcării Legionare,întrucât vedea în ea,pe bună dreptate,de altfel,singurul pericol serios,mortal,pentru monopolul de privilegii al veneticilor în România de ieri.Suntem iarăşi de acord în a susţine că această ocultă alege adesea căile cele mai lăturalnice şi mai aparent nevinovate,pentru a-şi asigura dominaţia: cultura,în diferitele ei forme,este una dintre aceste căi preferate.Dar de aci până la a atribui xxxxxxxx ocultei trădarea nevestei, pierderea biletului câştigător la loterie,alunecatul pe stradă pe o coajă de portocală,distanţa este enormă.Simţul măsurii trebue să ne conducă în

toate: şi în valutarea pericolelor care pândesc Mişcarea Legionară. Nu mai vorbim apoi de sinistrul -sau.. simistul- dar foarte comodul obicei de a pune orice părere contrară părerii noastre, orice divergenţă de vederi, datorită atâtor factori şi în primul rând experienţei deosebite, pe seama influenţei ocultei. Ceea ce face o discuţie, cu adevărat constructivă, cu neputinţă. Altfel, are dreptate d-l Sima când pretinde că lupta "Vetrei", dusă cu succes împotriva "comandantului", e de atribuit unei infiltraţii iudeo-masonice.. Şi cădem iarăşi în ridicol.

De care trebue să ne ferim cel puţin tot atât cât de influenţa ocultei. O bună camaradă a fost câtva timp supărată pe noi fiindcă, în corespondenţa cu ea, nu întrebuinţam.. cerneală verde. Iar un legionar, din cei serioşi, închidea aparatul de radio oridecâteori, în cadrul unui concert, se transmitea muzică de Mendelssohn! Când i-am atras atenţia că marele compozitor se creştinase, a căzut pradă îndoielilor. Drama teribilă era însă când dădea, cum se întâmplă des, peste vreun dirijor, pianist, violonist, cu nume nemţesc, care se preta la echivoc: să asculte? să nu asculte? Firea de meloman îl îndemna spre prima soluţie; dar "simistul" din el prevala până la urmă. Este vorba de exagerări care au ceva copilăresc în ele şi care se pot justifica, în definitiv, gândindu-ne la grozavele prigoane şi suferinţe prin care mulţi dintre noi au trecut. Dar poate e cazul să încercăm, astăzi, a ieşi cu toţii dintr'o fază de infantilism, nu numai politic.

* * * *

Se pare că o anumită greutate în opera de reconstituire, la vârf, a Legiunii provine din faptul că cei îndreptăţiţi să ia, în sfârşit, în mână moştenirea Căpitanului -şi au datoria sacră să nu mai întârzie- manifestă păreri deosebite cu privire la câteva aspecte particulare ale luptei noastre. Este un lucru inevitabil, şi am îndrăzni să spunem, după moartea lui Corneliu Codreanu, care a fost un conducător unic, binevenit. Că vom avea o aripă extremistă, intransigentă, şi o alta mai moderată, în sânul noului Comandament, nu e numai fatal, dar, probabil, şi avantajos. Se vor putea valuta astfel cu mai multă chibzuinţă hotărîrile de luat, nu vom avea decizii precipitate. "In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas", - recomanda Sfântul Augustin acum cincisprezece veacuri şi mai bine. Esenţial e să nu se trădeze întru nimic învăţătura Căpitanului, iar diversitatea de vederi să nu ducă la inobilism (imobilismul este totuşi mai bun decât agitaţiile fără rost, dăunat are, ale caragialescului Iliuţă activu'). Când spunem aceste lucruri, ne gândim mai ales la părerile, pe care le ştim deosebite, ale Comandanţilor cu privire la problema regalităţii sau la aceea a raporturilor cu catolicismul, în diasporă. Un mic sondaj printre sutele de legionari pribegi, oricât ar părea de neobişnuit procedeul pentru mentalitatea noastră de soldaţi ai unei cauze, ar fi, poate, de folos, în aceste două chestiuni, ca şi în altele ce eventual s'ar propune ori s'ar ivi cu timpul.

* * *

Ni se pare de prisos a insista aici asupra necesităţii reluării -dacă undeva s'a întrerupt,- a vieţii legionare: a şedinţelor sau, oricum, a consfătuirilor periodice; a recrutării de simpatizanţi, printre Români şi printre străini; a depunerii cotizaţiilor, întrucât noul Comandament va trebui să aibă cheltuieli, vom avea publicaţii de susţinut; a aplicării depline şi constante a legii ajutorului reciproc (care nu va trebui să însemne totuşi parazitism al unora pe spinarea altora: specialitate strict simistă).

* * *

Cu aceasta trecem la obiecţiile făcute, începând, cum se cuvine, ab Jove. D-l Comandant Papanace, cu mai multă maliţie şi chiar sarcasm decât dragoste, a publicat "Un răspuns" în numărul pe Iunie al "Vetrei". Nu-l vom urma, fireşte, pe tărâmul causticităţii, - nu numai pentru respectul pe care-l datorăm unuia dintre stâlpii cei mai de neclintit ai Mişcării, dar şi fiindcă am avut ocazia, din nenorocire, să ne convingem că nu totdeauna exemplul superiorilor noştri, în ierarhia legionară, este cel bun (dacă, bunăoară, am fi urmat pilda d-lui Sima, ar fi însemnat să devenim un pericol public permanent pentru nevestele camarazilor noştri...). Vom spune numai că am citit şi, uneori, recitit materialul pe care ni-l indică autorul "Răspunsului", cu excepţia operei profesorului Găvănescul: dacă cineva o are şi ne-o împrumută, ne vom completa cultura.

Dar -parcă e un făcut- atât textul din "Indreptarul Frăţiei de cruce", cât şi articolul lui Moţa din "Cranii de lemn", pe care d-l Comandant le citează, vin să ne dea dreptate: primul, lăsându-ne dreptul de a "citi orice fel de cărţi, cu orice fel de tendinţă, căci tocmai aici stă marea piatră de încercare", cu condiţia, normală, a evitării "influenţei nesănătoase"; al doilea şi mai explicit, recunoscând fiecăruia dintre noi "dreptul de critică, dreptul de a judeca pe artişti şi operele lor", fie chiar cu limitarea "judecăţii de ansamblu". Ceea ce Moţa spune în continuare poate fi subscris fără rezerve de esteticianul cel mai coerent, cu atât mai mult cu cât dilema "artă pen-

tru artă" sau"artă cu tendință" a fost definitiv depășită,neexistând,în realitate,la darea socotelilor,la judecata din urmă a creațiilor,decât arta fără adjectiv,care înglobează atât [redacted] odele lui Pindar -corale,sau,în sensul pe care Moța îl atribuie cuvântului,"colective"- cât și cea mai aeriană dintre liricele lui Paul Valéry; atât simfonia a noua beethoveniană cât și cutare quartet distilat până la esențe al lui Maurice Ravel(ne vine la îndemână exemplul fiindcă,tocmai în momentul când scriem,la radio transmit un quartet al lui Ravel); atât"Moise" al lui Michelangelo cât și cutare operă genial îndrăsneață a lui Brâncuș."Pe o stâncă neagră" -dar titlul poeziei e altul- sau"Mademoiselle de Paris",pe care,cu un gust polemic destul de discutabil,d-l Papanace o citează,ca și când între Ion Barbu,amintit de noi,și autorul șansonetei pariziene,amintită de dânsul, n'ar fi nicio diferență -amândoi sunt moderni,deci la coș cu ei!- nu au rost în cadrul considerațiilor noastre,rămânând cu totul în afara artei. Prima se poate cânta foarte bine la o ședință legionară sau recita la o serbare rurală; a doua nu stă deloc rău la un chef,dar noi vorbeam,evident de altceva.

Asupra principiilor -"artă sănătoasă","artă românească",etc.- acordul e ușor de realizat.Greutatea începe în momentul când se trece la definirea în concret a unei anumite opere.Este"sănătoasă",este"românească"arta lui Arghezi? Noi am susținut că da și pe timpul guvernării legionare,la un seminar de istoria literaturii române moderne,ba chiar într'o ședință de cuib,și am avut împotrivă-ne numai pe obișnuiții"simiști".Lucrurile între timp s'au lămurit,dacă nu suntem prea optimiști,fiindcă în publicațiile exilului,dela stânga la extrema dreaptă,vedem des reproduse versurile celui mai mare dintre poeții români moderni. Important este a vedea cine e chemat să judece de"sănătatea" și"românismul" unei opere de artă.Comandanții,care merită -când e cazul- venerație pentru luptele susținute,pentru credința lor nelimitată,pentru rapiditatea deciziilor,pentru eroismul dovedit în prigoane,au și ei limitele lor; se poate bunăoară să nu fi văzut, din Braque,decât o copie imperfectă,și atunci judecata lor e imperfectă; mai mult ca sigur,nu sunt la curent cu întreaga teorie modernă a artei,cum, în cazul în discuție,se vede din faptul că autorul"Răspunsului" consideră deavalma,ca produse ale snobismului,abstractismul,dadaismul,cubismul,"Mademoiselle de Paris" și alte.. "asemenea aberații"! De acord că Românii nu trebuie să-și perverteascǎ"gustul și geniul lor național".Dar cine decide, și cu ce criterii mai ales,care operă se conformează"gustului și geniului național românesc"? Borobaru? ori vom recurge la un competent în materie? O chestiune de limbă,între legionari,o va rezolva Ovidiu Găină sau profesorul Gâzdaru? Un bolnav îl vom da pe mâinile experte ale d-rului Claudian ori îl vom trimite să-l opereze Al.Francu(alias:Lucian Furdui)? Hic Rhodus, hic salta! Pe românește: aici e-aici..

* * *

O "Intâmpinare" mult prea lungă ne trimite și camaradul George Ghițea, cu ordinul categoric ori de a i-o publica în întregime ori de a nu i-o publica deloc.Noi,cu preferința notorie pentru soluțiile de mijloc,vom căuta să extragem seva scrisorii,satisfăcuți că de data aceasta nu mai suntem indicați,prin aluzii transparente,drept snobi,neavertizați,pui de cuc,secături,malagambiști,sau.. liberi cugetători,ci se spune direct că trebue să fim,dacă ne permitem a reflecta în cadrul Mișcării Legionare(noi și"comilitonii noștri dela Paris și Madrid"),oameni"care n'am cunoscut și n'am trăit fenomenul legionar,și nici poate n'am auzit de el,pentrucă n'am avut o aderență organică,ci una de circumstanță,de modă,dacă nu chiar speculativ sau de inspirație și de infiltrare".Expresia,nițel cam imprecisă,devine ulterior cât se poate de clară,unde se vorbește de"inspiratorii"campaniei noastre,- evident oculta,care are interes să"zădărnicească eforturile Legiunii".Spre deosebire de Stelescu și de Sima,noi am viza nu la putere și mărire -slavă Domnului!- ci la"crearea în interiorul Mișcării a unor ganglioni,care trebue să erupă la momentul oportun".Cu alte cuvinte,scriind cele ce scrie,Dragoș Măgureanu s'ar afla în fază de supurație,la ordinul iudeo-masoneriei! Și să mai îndrăsnească cineva să spună că un dialog între legionari nu este cu putință..

Ceea ce-l supără pe camaradul Ghițea,dacă am înțeles bine dintr'o"Intâmpinare" care nu excelează,hotărît,prin limpezime,este opinia noastră -personală- că din când în când noul Comandament ar fi bine să exploreze (nu"exploateze",cum scrie dânsul,că e cu totul altceva) părerea massei legionare.I se pare că am condiționa în felul acesta orice hotărîre de sus de"anumite dorințe proprii și ale altora",ba chiar am pune conducerea Mișcării"sub interdicție politică"; nevoia de a nu pierde"legăturile cu cealaltă lume" înseamnă pentru camaradul Ghițea a face"ca lumea din afară să-și spună cuvântul hotărîtor în treburile Mișcării".Parodiind cele spuse

de noi, dânsul ajunge a-şi închipui -când fantazia e liberă aleargă pe căile cerului cum caii lui Sântilie- că am dori"alegeri în sânul Mişcării"! "Iar dacă massa -continuă- va vota pentru Sima, Borobaru, etc., Sima şi Borobaru trebue instalaţi în fruntea Mişcării, ţinând seama de vot şi majoritate". Călcâiul lui Ahile apare aici de o vulnerabilitate extremă: fiindcă nu massa, cu votul, l-a instalat pe Sima la conducerea Mişcării, ci, dacă ne amintim bine, Comandanţii l-au uns sau cel puţin nu l-au dărâmat când trebuiau să-l dărâme. Cu siguranţă că dacă la moartea Căpitanului s'ar fi interpelat massa legionară, nu s'ar fi abătut, cum s'a abătut, catastrofa asupra noastră, prin ocoptarea la cârmă a sinistrului aventurier! Departe de a infirma teza noastră, şi argumentul adus de camaradul Ghiţea ne soseşte în sprijin, cu exemplul cât se poate de grăitor pe care-l dă. Ceea ce mi înseamnă, natural, că noi am fi favorabili votului sau sistemelor, care au numai aparenţa democraţiei.

Părerea concluzivă a autorului"Intâmpinării" e că trebuie să intrăm în front, să ascultăm de"cei trei Comandanţi", pe care i-au"ridicat sau impus camarazii din Germania pe ziua de 30 Mai", să strigăm"Trăiască Legiunea şi Căpitanul!"şi să ne simţim cot la cot. Unde nu se vede bine pentru care motiv li se rezervă numai camarazilor din Germania privilegiul de"a ridica sau impune"Comandanţi. Poate fiindcă, despărţindu-se bună parte dintre ei mai târziu de Horia Sima, în cinstea fiilor risipitori trebuie jertfit viţelul cel gras.. Trecând chiar peste nedumeririle stârnite de faptul că bunii noştri prieteni de peste Alpi i-au iertat lui Iliuţă toate crimele, dar s'au împiedicat de un adulter banal!

Restul scrisorii cuprinde consideraţii paşnice, asupra cărora toţi suntem de acord: că"Mişcarea Legionară a fost concepută şi realizată de unul singur -Căpitanul"; că"în Garda de Fier a intrat cine a vrut şi a rămas cine a putut"; că"toţi ne simţeam transformaţi când ieşeam din mediul sufocant şi otrăvitor al lumii vechi, intrând în lumea verde şi însorită a Legiunii"; că"învingând bolile ce-au bântuit-o, Mişcarea Legionară se va reface, fiindcă aceasta este credinţa nestrămutată a celor ce cred nelimitat şi necondiţionat în fenomenul legionar şi în Căpitan"; etc. Aspiraţii, pe care le împărtăşim şi noi, dar tocmai fiindcă le împărtăşim ne-am îngăduit să exprimăm câteva păreri, care au valabilitatea de"părere" a celor emise de camaradul Ghiţea; cu deosebirea, esenţială, că noi, în ale sale, nu vom căuta, între altele pentru motive de bun gust, influenţa ocultei..

* * * * *

O contribuţie la lămurirea problemei legionare, în actuala grea conjunctură, o aduce, în felul lui şi după puteri, camaradul"dr"(aşa semnează) Ion Popa, din Erlangen. Printre înjurături pitoreşti şi invitaţii la tradiţionalul pupat românesc, adresate nouă, fireşte, dânsul scrie textual: "Mie nu-mi stă deloc rău să fiu prost. Tatăl meu a purtat opinci şi hrănit (sic!) cu mămăligă, din păcate mi-au rămas ceva semne de tâmpenie"! Dacă ne-ar arde de glumă, am spune că nu există motiv de divergenţă asupra unor afirmaţii de acest gen.. Cât priveşte înjurăturile şi amintitele invitaţii, care ne-au dus o clipă pe maidanele copilăriei, am sugera noului Comandament ca, înainte de pădurea cu fiare sălbatice, mlaştina desnădejdii şi muntele suferinţei, să impună fiecărui legionar proba de eliminare a celor şapte ani de acasă..

Dragoş Măgureanu

&&. D-l Dr. W.Kok, preşedintele Uniunii Federaliste a Minorităţilor, a trimis, la 22 Iunie, d-lui Constantin PAPANACE următoarea scrisoare:

Dragă Domnule Papanace, D-l Skadegard mi-a expediat scrisoarea Dv din 10 Mai, cu memoriile ce-aţi adresat Organizaţiei Naţiunilor Unite şi d-lui Harry Truman. Regret mult că n'aţi putut participa în persoană la congresul din Münster, căci a fost în adevăr foarte important.

Persecuţiile suferite de minorităţi în Ţările balcanice, mai ales în Grecia, dar şi în Macedonia şi Jugoslavia, ne-au sguduit şi mişcat puternic. Pentru voi, şi pentru minorităţile ameninţate în mai multe alte ţări, Organizaţia Naţiunilor Unite n'a făcut până acum nimic, deşi drepturile umane şi naţionale cele mai elementare şi mai sfinte sunt fără încetare grosolan violate, şi de către naţiuni ce se afirmă mereu democrate. Minorităţile lezate n'au încă posibilitatea să-şi exprime doleanţele, nici să-şi realizeze drepturile. Şi pentrucă n'au nicio putere, ci numai dreptatea, protestările lor ar rămâne platonice, dacă ei nu s'ar uni.

Acum minorităţile s'au unit şi activează împreună. Sper că aţi primit rezoluţia politică -votată în unanimitate de congresul din Münster- cu intenţia de a realiza şi proteja drepturile umane şi fundamentale ale minorităţilor ameninţate, conform însăşi statutelor ONU-lui. Aceasta nu va veni de la sine, nici în câteva zile. Dar vă asigur că vom face tot posibilul, şi sunt convins că vom reuşi, dacă rămânem uniţi şi nu pierdem speranţa şi credinţa. Dreptatea învinge totdeauna, oricât de încet ni s'ar părea că mărşăluieşte..

O INCERCARE DE TEORIE FETIŞISTĂ A ISTORIEI ROMÂNEŞTI

"La Nation Roumaine"din 1 Iunie 1954 publică textul unei conferinţe a d-lui A.Creţeanu,care a fost citită într'o şedinţă a"Fundaţiei Regale Carol I" din Paris.Conferinţa e intitulată"La politique de paix de la Roumanie à l'égard de l'Union Soviétique".

Documentul este important.Inutil să-i tăgăduim calităţile de compoziţie.Informaţia e copioasă şi riguros trasă din surse bune engleze(americane),franceze,italiene,ale literaturii politice şi diplomatice din aceşti ultimi zece ani şi mai mult,precum şi din arhiva Ministerului de Externe român,din care d-l C. posedă un material documentar preţios şi secret,pe care am dori să-l cunoaştem în întregime.De asemeni,înlănţuirea ideilor e coerentă,tranziţiile bine înnodate,autorul are o teză pe care ne-o împărtăşeşte fără ocoluri: România trebue să-şi apere procesul existenţei sale naţionale în faţa marilor puteri occidentale sprijinindu-se pe o poziţie de ţară cuminte şi grijulie faţă de convenţiile internaţionale,România noastră de altădată,creaţiune pacifică a unor"Take Ionescu,Brătianu,Titulescu,Maniu.."(Lista de nume astfel stabilită păcătueşte totuş printr'o pripită generalizare şi surprinzătoare lipsă de nuanţe).

Dar nu aici e buba,în nepotrivite apropieri de oameni şi de doctrine politice.Grav este -şi ar fi nedemn să nu o relevăm- fierea perfidă,şi reaua credinţă nemărturisită pe care autorul o strecoară în colţul frazelor, la adresa unei generaţii care a suportat în carnea ei,plătind cu viaţa, consecinţele catastrofale ce politica desgropată şi preconizată din nou de d-l Creţeanu i-a pregătit şi pus în spinare.Ne întrebăm: este oare d.C.un om atât de bătrân,a cărui inteligenţă şi-a păstrat totuş sprinteneala ucenicieí sale diplomatice când ştia(şi încă ştie)să interpreteze corect izvoare străine,dar care s'a obnubilat subit când a fost vorba să vadă,dacă nu să înţeleagă,fapte simple de istorie românească internă,petrecute între 1930-1940,şi care în bună istorie obiectivă constituesc: dictatura venală şi criminală a lui Carol al II-lea? Sau oare d.C. este o victimă a exilului - ca atâţi alţii- a cărei psihologie s'a tulburat pe deasupra de umoare atrabilară,care vede roşu şi verde acolo unde alţii văd clar ca lumina zilei; să ne tălmăcim: care vede peste tot,în afară de domnia sa,în Garda de Fier,în acţiunea Mareşalului Antonescu,în armata regală română,în toţi cei ce nu şi-au pus fundul la adăpost când au fost chemaţi să lupte împotriva unui invazor,în toată această generaţie de luptători,d.C.vede niste nazişti!.. Să aflăm în două cuvinte planul acestui -cum l-ar traduce"Naţiunea Română"dacă grija ei ar fi să traducă fidel o opinie românească- "effarant document".

Autorul îşi propune să arate: "care a fost atitudinea României faţă de Uniunea Sovietică dela 1917 la 1940; apoi,cine a comis agresiunea; şi,în sfârşit,ce a fost pretinsa cruciadă antibolşevică şi în ce împrejurări a participat România la ostilităţile germano-sovietice". La primele două puncte,d.C.răspunde onorabil.Istoria Basarabiei şi a raporturilor noastre cu un vecin hrăpăreţ,care niciodată nu ne-a considerat ca partener pacific -nici măcar în perioada glorioasă a lui Titulescu- este tratată cu spirit de pătrundere,competenţă şi nerv.Textul este de utilizat -intenţia autorului apare de altfel evidentă- de către prietenii de-ai României din Occident,cari ţin încă la cauza noastră şi vor să ne apere cu un dosar,la îndemână,bine întocmit.

Să venim însă la partea scandaloasă a conferinţei,la"mitul aşa zisei cruciade anticomuniste".D-l Creţeanu,de sigur,nu ignoră că în ziua de 26 Iunie 1940,când Molotov înmâna ministrului român dela Moscova ultimatumul de cedare a Basarabiei şi Bucovinei de nord într'un termen de 24 de ore, această situaţie dramatică era urmarea unei politici dusă de Carol II şi de acoliţii săi,în dispreţul instinctului de conservare al unui popor cu vocaţie istorică nu de cârpă,cum pseudo-conducătorii lui din acea vreme s'au dovedit.Exemplul Finlandei era proaspăt şi viu.România a cedat ultimatumului rusesc în urma hotărîrii unui consiliu de coroană în care -spune d-sa- o singură voce a vorbit bărbăteşte: N.Iorga.(A mai vorbit în acelaş sens,după amintirile noastre,şi profesorul Şt.Ciobanu).D.C.nu spune că din acest consiliu -creaţiune personală a fostului rege de sinistră memorie- nu făcea parte niciunul din exponenţii mişcărilor populare pe cari ultimele alegeri generale(1937) îi desemnase ca şefi de opinie românească,îi numesc: d-nii Iuliu Maniu şi Corneliu Codreanu.Primul fusese înlăturat dela orice activitate politică,în mod autoritar; al doilea,asasinat de către organele poliţieneşti,sub injoncţiunea directă a fostului rege,având ca instrument un transfug din partidul naţional-ţărănesc -Armand Călinescu- iar ca prim ministru cea mai înaltă faţă bisericească.. D.C.nu face niciun

fel de mențiune cu privire la acest asasinat de stat,care totuș,plasat în contextul politic viciat de crimă și de dictatura personală de atunci,are mai mare importanță în desfășurarea evenimentelor ulterioare decât "rațiunile înțelepte" invocate de consiliul de coroană și pe care d.C. ni le repetă școlărește:

- Frontierele celelalte amenințate de Ungaria și Bulgaria;
- Presiunea la compromis exercitată de Germania asupra guvernului român;
- Căderea frontului occidental și implicit a garanțiilor franco-engleze.

Toate acestea sunt futilități de referent clasa II-a la o oarecare comisie de studii și documentare.. Astăzi,după un prim popas isturic,care ne permite înțelegerea senină a evenimentelor,știm un lucru: dacă România nu ceda în 1940,prestigiul ei ar fi fost incomparabil sporit acum în străinătate.Sacrificiile consimțite atunci,oricât de dureroase,ar fi fost numeric inferioare celor consimțite un an mai târziu când România,mutilată și umilită,se angaja într'un răsboi lung și greu în contra Sovietelor,alături de Germania.Nu se poate ști,în orice caz nimic nu ne împiedică să credem că dacă România ar fi ripostat cu armele în 1940 -așa cum este normal să riposteze orice popor atacat- conflictul dintre cele două imperii,care virtual clocea încă de atunci,nu ar fi fost precipitat cu un an mai de vreme?..

Dar să lăsăm ipotezele și să revenim la fapte așa cum s'au întâmplat. Actul de cedare a Basarabiei a fost,așa dar,subscris de un guvern dictatorial,întărit de un consiliu de coroană compus de edecuri transfuge din partidele politice dizolvate,în dispreţul voinței populare și plesnind în fața trecutul nostru de popor care își apără"sărăcia și nevoile și neamul". In limba românească,cei cari l-au semnat se cheamă trădători; iar pre limbă juridică,actul lor e lovit de nulitate,constituind un scandalos abuz de putere - cu care,de altfel,nu îi învestise nimeni. D.C.n'o spune explicit. Afirmația d-sale că guvernul de atunci era"dictatorial",iar că la 22 Iunie 1941 -data intrării în răsboi contra Sovietelor- orice alt guvern,bazat pe voința populară,nu ar fi putut proceda altfel,este insuficientă și,în contextul articolului,contradictorie.

Să vedem ce spune d.C. de răsboiul nostru împotriva Sovietelor,făcut un an mai târziu.D-sa e de părere că trebuia să ne oprim pe Nistru.Răsboiul nostru ar fi dobândit astfel un caracter de acțiune locală,circumscrisă la recuperarea unei provincii recunoscută românească prin tratatul din Versailles.Anglo-americanii nu ar fi putut(?!) să ne declare răsboi,deși aliați cu Rușii,pentru o acțiune militară limitată la reîntregirea teritoriului național.Totuș încercând să explice,dar nu să justifice,campania noastră din Est,d.C.pune pe Mareșalul Antonescu într'o poziție minoră,de comandant de oștire română la cheremul lui Hitler.(..Cum oare să ne prezentăm Apusului"ca niște"agresori" ai Uniunii Sovietelor? - pare să fie teama constantă a d-lui C.).Mareșalul Antonescu este,după autor,obiectul unui dublu șantaj exercitat asupra sa de Germania național-socialistă.Pe de o parte,aceasta împinge Ungaria alături de Români,Ardealul fiind prețul celui care va da mai mult sânge în răsboi.Pe de altă parte,Hitler ține în rezervă"o echipă de agenți naziști",oaspeți ai Germaniei și dispuși,la rigoare, să înlocuiască ezitările Mareșalului..

De astă dată d.C. ne plictisește deabinelea prin mediocritatea explicației.Mediocritate și banalitate de clișeu,gen Bire! Cum de nu s'a consultat fostul ministru plenipotențiar român cu vreun strateg(avem și noi strategii noștri..),care să-l lămurească că un răsboi se duce până la capitularea inamicului,iar nu până când are poftă d-sa.Exemplul Coreei și impasul în care se găsește în momentul de față nu l-au învățat oare nimic? Dar mai precis,în trecutul răsboi,de ce trupele canadiene sau australiene -să zicem- încadrate în armatele aliate,nu s'au oprit la frontiera germană? Pentru că -ar putea spune d.C.- Aliații aveau misiunea să lichideze un regim barbar,bizuit pe teroare,nu numai să elibereze niște țări ocupate de armatele acestui regim.Tot așa i-ar fi răspuns și Mareșalul Antonescu,dacă d.C. ar fi avut îndrăsneală să-i pună o atare întrebare,atunci când îi era subordonat credincios,pare-se,la Ankara. Sau,credem noi,i-ar fi răspuns Mareșalul cu un cuvânt scurt,de tradiție foarte onorabilă și soldățească..

Trecem la șantajul cu agenții.. Realitățile istoriei de totdeauna ne învață că o țară dispune de agenți în străinătate.Unii la Ankara,alții la Berlin și așa mai departe.Unii oficiali,alții oficioși,alții Dumnezeu știe cum.In speță,în timpul răsboiului nostru,d.C. se găsea la Ankara,iar la Berlin,mai exact la Buchenwald,se găseau niște români legionari. D.C.știe dar probabil nu vrea să spună că Horia Sima era departe să prezinte importanța pe care d-sa i-o acordă,învăluită de roman de 15 lei.. Să răsfoim împreună memoriile lui Ciano; citez din memorie: ..Horia Sima a fugit din Germania în Italia.Cere audiență la Duce,acesta îmi cere sfatul.Sunt de părere să nu-l primească.. "Un derbedeu"mai puțin..(epitetul mi-l amintesc exact).Este clar că Hitler conta pe Mareșalul Antonescu și nu pe altul,-

nu din motive ideologice,ci respectând în acesta ostaşul care întruchipa, ca şi Mareşalul Manerheim în Finlanda,un răsboi de onoare naţională.

"Dar Viena?",ar putea să se nedumerească iarăş d.C. Inutil să repet demonstraţii făcute că,la 23 August 1944,cei cari au semnat unilateral un 'armistiţiu",au capitulat în fapt,determinaţi de raţiuni tot aşa de"înţelepte" ca în faimosul consiliu de coroană din 1940.. Un detaliu trăit merită totuş relevat.In Moldova mobilizat ca atâţia alţii,am auzit şi eu mesajul regal de pace şi recomandarea de a ne alătura noilor"mari aliaţi".. Când aceştia s'au ivit într'adevăr,ne-au luat prizonieri şi cu patul puştii ne-au indicat direcţia Rusiei.. Tot în timpul acela,Radio Viena anunţa continuarea luptei şi moarte capitularzilor!.. După zece ani dela această întâmplare să mi se permită o senină judecată,dacă nu de istoric,de bun simţ: Viena nu mai sperie decât pe d.C.,în schimb"actul istoric" dela Bucureşti pune pe gânduri tot Occidentul. D.C.nu spune că guvernul dela Viena - în care,în treacăt fie vorba,H.Sima îşi arogase direcţia pentru care el nu era calificat(a se vedea istoricul crizei de conducere din Mişcarea Legionară dela 1940 şi până astăzi,despre care"Vatra" a scris pe îndelete şi documentat).- ei bine,acest guvern"fantomă" sau de"Quislingi",cum îl numeşte d.C.,marca continuarea luptei naţionale împotriva Sovietelor,în absenţa unui guvern legal constituit la Bucureşti.Cum oare şantajul cu legionarii putea să joace în contra.. Mareşalului Antonescu,când acesta se găsea în acel moment prizonier la Palat,predat filo-sovieticilor şi prietenilor d-lui Creţeanu?!..

Fobia legionară a d-lui Creţeanu nu ar fi nici nouă,nici inexplicabilă, ţinând seamă de mediul în care d-sa s'a format profesional: Ministerul de Externe,misiuni în străinătate,gust de livresc şi conformism idilic.Ea este însă direct supărătoare când se manifestă ca un complex de fobii cuprinzând întreg tineretul românesc luptător şi în particular pe cei ce încearcă să salveze o poziţie românească întemeiată pe realităţile noastre istorice de luptă anticomunistă,poziţie care n'are nimic ruşinos şi pe deasupra mai este şi actuală.(Recitiţi vă rog discursul Preşedintelui Eisenhower,în care se lansează: Cruciada lumii libere în contra tiraniei comuniste).- Scrie d.C.: "România nu putea să apere civilizaţia alături de Hitler şi de Himmler.Numai cei ce-şi închipuie că civilizaţie înseamnă suprimarea libertăţilor,muncă forţată,persecuţii rasiale şi exterminări în camerele de gaz pot susţine astfel de teorii.Numai aceia pot vorbi astfel,cari cred că se apără cultura europeană cu expulzarea lui Einstein,a lui Thomas Mann, a lui Freud şi a lui Bruno Walter,sau cu martirajul lui Nicolae Iorga,cel mai eminent reprezentant al culturii române".

Aceasta se numeşte sofism,adică viclenie.Elementele raţionamentului intim făcut de d.C. ar fi următoarele: mai întâi conceptul general dela care porneşte -de civilizaţie- se substitue ironic aceluia de barbarie.Apoi,generalizarea şi confuzia lui pripită cu tot complexul răsboiului german în contra U.R.S.S.-ului.Barbarie(sau"civilizaţie")=Hitler,Himmler,deportări, asasinate,într'un cuvânt răsboiul din Est.(Am fi dorit -şi aşa era corecta în această primă generalizare să ne fi furnizat d.C. şi mărturia unui reprezentant democrat german,ştiu eu? a d-lui Adenauer..).Apoi,contribuţia românească.Un milion de Români au murit într'un răsboi de"agresiune".(agresiune,de vreme ce am trecut Nistrul..).Aceşti oameni nu puteau servi civilizaţia,fiindcă civilizaţie nu înseamnă.. Hitler,Himmler,asasinate.. Iorga.. Ce nenorocire! Ce poziţie fragilă în faţa Occidentului! (Intr'adevăr mare nenorocire a fost asasinarea lui Nicolae Iorga,cărturar şi istoric eminent,de care am fi avut aşa de mare nevoie pentru lămurirea poziţiei noastre istorice de luptători în contra imperialismului sovietic,dar nu e mai puţin adevărat că din punct de vedere al raţionamentului -care vrea să demonstreze lipsa de civilizaţie a unui răsboi în care noi am participat din plin- este un sofism,pe nume: ignoratio elenchi.Nicolae Iorga a fost asasinat în 1940 -în timpul unei rebeliuni şi nu de autorităţile de stat-, răsboiul şi trecerea Nistrului s'au petrecut mai târziu.. In schimb,pe cel puţin tot atât de mari nenorociri s'au întâmplat,în raport direct cu evenimentele studiate de d.C.,începând dela acel sinistru regim al lui Carol II -când asasinatele erau săvârşite de organele de stat,de autoritatea constituită- şi sfârşind cu actul capitulării dela 23 August 1944).

Concluzia acestui"raţionament" o trage d.C. după cum urmează: "Pentru a putea protesta valabil contra lui Winston Churchill,trebue mai întâi să dovedim că pretextul pe care el îl invocă pentru a-şi scuza înţelegerea cu Stalin este fals".Aceasta e concluzia -unii o numesc naivitate- a unei viziuni pacifiste şi paciste.Din păcate,epoca în care trăim nu e pacifistă.Tot din păcate,un întreg capitol din istoria ultimă românească,care nu este nici ea pacifistă,îi scapă d-lui Creţeanu.Iar din întâmplare -curios de neglijată şi dispreţuită întâmplare!- acest capitol fondează o poziţie de luptă românească anticomunistă.Tot din întâmplare(!),popoarele libere

se unesc astăzi și-și coordonează eforturile în vederea unei lupte mondia-
le anticomuniste. Nu am vrea să încurcăm pe d-l Crețeanu, care probabil ca
idealist și acru în acelaș timp, cum este, tot în acelaș timp e reacționar
și progresist(!?). Definiția agresiunii, așa cum o face d-sa, cu joc ambiguu
de civilizație și barbarie, e intrată de mult în verbiajul confuzionist al
delegațiilor internaționale ne-occidentale; în abundența trimiterilor în
josul paginei merită o soartă blajină și o lacrimă a lui Molotov, a lui
Ulbricht, Thorez și alții și alții. Atunci "pot-pourri-ul" -cerem iertare-
ghiveciul ar fi fost complet, stropit cu mirodenii și finețuri din toată
lumea -cum să spunem să nu-l supărăm prea tare pe d-l C?- din toată lumea
"antifascistă și luptătoare pentru pace"..

Totuș o întrebare ne stă pe limbă, pe care o punem d-lui Crețeanu, sim-
plu și fără ambiguitate: pentru ce teama d-sale de a informa exact Occiden-
tul că în România, de vreo douăzeci de ani încoace, poporul a fost ținut sub
obroc de o clasă suprapusă (tot suprapusă e și astăzi în regimul Republicii
populare, cu deosebirea că extracția ei "proletară" și evoluția ei rapidă
"miciuriniană" poartă pecetia Sovietelor), în timp ce în politica externă
niște epigoni de-ai lui Titulescu au închiroit viitorul României într'un
sistem de fetișuri de securitate internațională, care s'au dovedit iluzorii,
ca orice fetișuri, odată puse la încercare?

Dintre România zisă legală, din ajunul catastrofelor (1940), și România
reală, cea care le-a suportat, - d-l Crețeanu alege pe prima, cu care pleacă
în turneu sperând ca cu ajutorul acesteia să lămurească pe d. Churchill că
"pretextul pe care acesta îl invoacă, XXXXXX pentru a-și scuza antanta cu
Stalin, e fals".. Noi nu știm dacă d.C. va reuși sau nu în această modestă
întreprindere; știm însă că argumentele de care se servește sunt părtini-
toare și viciate de ură, iar aceasta nu poate servi un interes românesc per-
manent. Noi le considerăm un punct de vedere personal, iar d-sa să aibă ele-
mentara eleganță s'o recunoască public. Cât privește România reală -de
acasă sau din exil- ea stă pe niște fapte de popor cu vocație istorică, în-
colțit înlăuntru și în afară, - pe care ne vom sili să le expunem într'un
număr viitor, dacă directorul "Vetrei" ne va acorda aceeași binevoitoare și
desinteresată ospitalitate.

Să dea Dumnezeu să ne întoarcem vreodată în țară. Iar d-l Crețeanu, după
ce -cum nu ne îndoim- va da socoteala unui fond încredințat d-sale pentru
luptă românească, să fie reintegrat în Ministerul de Externe. Dar pentrucă
păcatele, de voie sau fără de voie, se iartă când cel păcătos se îndreaptă,
propunem îndreptarea Excelenței Sale prin opt ore zilnice de istorie româ-
nească. Iar în restul timpului de muncă legală(sic), să i se încredințeze
cifrul..

Stichus

NOTA NOASTRĂ. Oridecâteori vreunul dintre responsabilii trădării dela
23 August iese, ca tâlharii, la drumul mare, acordând interviewuri, făcând de-
clarații, publicând articole, în care este evidentă intenția de a-și pleda
inocența, desgustul ne este străbătut de o rază de speranță. Gândim că, dacă
au simțit nevoia să-și turbure siesta rumegării fondului pentru a schița
motivele unei auto-apărări față de grava acuzație de vânzare a țării, în-
seamnă că eliberarea, după știrile lor, nu mai poate întârzia prea mult: și
e nevoie deci de pregătirea la timp a actelor justificative..

Greu, însă, Curtea marțială se va lăsa convinsă de o autopledoarie ca a-
ceasta, pe care d-l Al. Crețeanu o încearcă în "La Nation Roumaine". Aparte ri-
dicola bătălie, pe care o angajează cu morții (în vreme ce în lumea întreagă,
față cu mortala amenințare ruso-comunistă, e pe cale de dispariție distinc-
ția fascism-antifascism, d-sa se răsboiește.. cu Hitler); aparte falsurile
evidente; mai se află în articolul cu pricina o sumă de inepții, debitate
cu admirabil curaj. De aceea noi, când, sub impulsul unui nou purism, va tre-
bui să dăm o formă românească cuvântului "cretinerie" -și o să fie nevoie
berechet!-, avem deja la îndemână, cu ajutorul fostului secretar la Ministe-
rul de Externe, termenul "crețenerie". Colaboratorul nostru ocazional, care
ne-a trimis acest articol, e de părere însă că și trădătorului de țară îi
trebuiesc indicate, cu eleganță, vinile, falsurile și aberațiile. De aceea
i-am dat cuvântul.-

&&. Citim în presă că DOMNIȚA ILEANA, fiica Regelui Ferdinand, nepoata
sobrului Carol I, strănepoată a Reginei Victoria, căsătorită pe vremuri cu
un arhiduce de Habsburg, cu care a avut și o liotă de copii, - a chibzuit,
spre frumoasa vârstă de 50 de ani, să se mai mărite odată, și chiar oficial,
cu un domn Isărescu.-Istoria ne obișnuise cu multă sobrietate a familiei
Hohenzollern; "Domnița" a preferat modelul fratelui Lupescu.-Rezultă deci
întemeiată părerea "Vetrei" din Martie, că nimeni nu poate face Dinastiei mai
mult rău decât membrii ei înșiși.-

C A L E N D A R   L I T E R A R

Iulie(1848): Se naşte, la Molovişte, Constantin T. Belimace, autorul poeziei regionale aromâneşti "Părintească dimândare".

1 Iulie(1787): "S'au scris această arte ce să numeşte Erotocrit în oraşul Bucureştilor în zilele Măriei Sale Nicolae Petru Mavrogheni Voevod, let 1787 Iulie 1" (pe un manuscris al logofătului Ioniţă, în posesia Academiei). E vorba de traducerea celebrei poeme medievale a cretanului Cornaro, într'un epizod din care Valahii împăratului Vladistat(Mihai?) asediază Atena.

1 Iulie(1883): Apare, în "Convorbiri", "Doina lui Eminescu.

2 Iulie(1504): Moartea lui Ştefan cel Mare.

2 Iulie(1871): "Fără voia mea m'am născut, am crescut în sânul unui popor anumit, am adunat în sufletu-mi toate aspiraţiile lui spre bine. Trebuie să-i consacru tot ce natura mi-a dăruit: măsură şi spirit, putere şi răbdare, pentrucă natura prin legile ei de fier a legat existenţa şi fericirea mea de existenţa şi fericirea întregului din care fac parte" (A.D. Xenopol către Iacob Negruzzi, într'o scrisoare).

2 Iulie(1901): Moare, la Brăila, col. Th. Şerbănescu, poet la modă pe atunci.

2 Iulie(1904): La patru secole dela moartea marelui Ştefan, se organizează în România impunătoare manifestaţii celebrative. "Semănătorul", "Luceafărul", "Arhiva" lui Ghibănescu, consacră numere speciale evenimentului. Simion Kirileanu publică "Legende despre Ştefan cel Mare"; Iorga scrie o istorie a marelui Domn, care, în 40 de mii de exemplare, e răspândită până în fundul Ardealului; Mihai Sadoveanu, pe atunci patriot şi nu slugă la Muscali, descrie mişcător moartea lui Ştefan; scriu poeme Goga, A.C. Cuza, Cerna, G. Vâlsan, C. Carp(Proca); St. O. Iosif, în liniştea mănăstirii Putna, compune lungul poem "Din zile mari"; la Putna ţine un discurs D. Onciul. La 450 de ani dela moartea Domnului Moldovei, emigranţa românească nu reuşeşte să închege nimic, lăsând ca pe apărătorul neamului şi creştinătăţii să-l sărbătorească, falsificându-l, comuniştii în ţară. Lipsesc.. fondurile!

2 Iulie(1914): Moare, în vârstă de abia 36 de ani, Emil Gârleanu.

4 Iulie(1868): Trupa lui Pascali deschide seria de spectacole la Lugoj, stârnind entuziasmul tineretului, care-i duce în triumf pe actori, printre cari, modest, Eminescu, şi sufleur. De la 28 la sfârşitul lunii, trupa e la Timişoara. Poetul bănăţean Iulian Grozescu sgândăreşte lira: "Timişoara cea bătrână /Pare c'a întinerit, /Căci azi Thalia română /Prima dată a sosit". In nr. din 5 Iulie al "Familiei", Nic. Densuşianu spune că la spectacolele din Sibiu au venit să asiste ţărani din Răşinari, Sălişte, etc.

5 Iulie(1873): Moare bolnav, peste hotare, fostul Domnitor Cuza. La înmormântare, în Ruginoasa, vin zeci de mii de ţărani de pretutindeni.

6 Iulie(1844): Se naşte la Colun(Sibiu), Ion Al. Lapedatu, din părinţi plugari. A dirijat "Albina Carpaţilor" dela Sibiu; redactor la "Gazeta Transilvaniei", "Orientul latin", etc. In aceasta din urmă, nr 21: "Alianţa evreiască nu dispune de armate spre a cuceri cu forţa pământul românesc; are însă un regiment de ziarişti, care au întreprins a-i discredita pe Români, ca să-i lipsească de sprijinul Europei; un regiment de ziarişti, care prostituiază presa şi o pătează cu minciuni, calomnii, intrigi şi înjurii". Revista consacră o serie de reportaje Românilor din Macedonia.

7 Iulie(1932): Poetul polon Emil Zegadlowitz, în prefaţa cu această dată la o culegere de poezii, traduse, ale lui Eminescu, vorbeşte de "fericirea de a convieţui cu poezia lui Eminescu".

12 Iulie(1905): Se stinge bucovineanul George Popovici, istoric al vechiului drept românesc, poet sub pseudonimul T. Robeanu.

13 Iulie(1815): Cardinalul Giuseppe Mezzofanti, marele poliglot, ţine un "Discorso sulla lingua valacca", la Academia de ştiinţe din Bologna.

16 Iulie(1544): O notă în registrul de socoteli al municipalităţii Sibiu: "ex voluntate dominorum dati sunt M. Philippo Pictori pro impressione catechismi valachici fl. 2". E vorba de prima carte românească tipărită, care din păcate, nu s'a păstrat în niciun exemplar. Era un Catehism luteran, tipărit în caractere chirilice de "magister Philippus": Filip Maler.

16 Iulie-20 Oct.(1638): Matei Basarab zideşte mănăstirea Căldăruşani.

16 Iulie(1890): Se stinge, în vârstă de 50 de ani, nuvelistul Leon Negruzzi, fratele mai mare al lui Iacob. Omonimul şi descendentul său -"descendent" în termeni de valoare- se agită, mai mult fără rost, pe la Paris.

16 Iulie(1936): E pedepsit după merit Mihai Stelescu. Recenta încercare de reabilitare a trădătorului de către veneticii din Paris nu face decât să confirme justeţea pedepsei.

17 Iulie(1711): Petru cel Mare încheie pace cu Turcii, după lupta dela Stănileşti, lângă Prut. Ruşii se retrag din Moldova, luând cu ei pe Cantemir şi 4.000 de Moldoveni.- După capitularea Ţarului, la 31 Iulie, Brâncoveanu scrie în Ardeal: "De unde şi cum a venit aceasta, nu se ştie. Atâta se poate spune: că a fost voia lui Dumnezeu".

20 Iulie(1313): Satul Cluj(villa) e confirmat într'un act,ca aparţinând bisericii Sf.Mihail din Alba Iulia,dăruit de regele Ştefan V al Ungariei.

20 Iulie(1927): Moare ultimul mare Rege al României,Ferdinand I.

21 Iulie(1856): Se naşte Carol Scrob,versificator la modă pe vremuri.De el sunt:"Plânge Bistriţa în vale","Ştii tu?","Bardul latinităţii",etc.

21 Iulie(1907): Se stinge pictorul Nicolae Grigorescu.

22 Iulie(1880): In articolul"Reacţiunea" din"Timpul",huliganul -aşa un huligan!- Eminescu se plânge de"înecarea cu străini a tuturor ramurilor noastre economice;reducerea Românului în ţara lui proprie la rolul de simplu salahor agricol;căderea repede a tuturor meseriilor;stingerea industriei casnice şi înlocuirea ei prin produse industriale străine;lipsa absolută a unei legi de incolat,ceea ce permite ca gunoaiele societăţii învecinate din câtesi patru unghiurile lumii să s'aşeze la noi;prefacerea în fine a acestor elemente în elemente politice,care au umplut funcţiile Statului şi se strecoară în reprezentaţiunea naţională".-Observaţii,de care va trebui să ţinem,mai mult decât oricând,seama în România de mâine,unde se vor îmbulzi iarăşi"gunoaiele societăţii învecinate":Teodoziadis,Podolştein,pseudo-Ottescu,- răposatul Labin nu,din fericire..

22 Iulie(1903): Moare Apostol Mărgărit,apărătorul Moţilor.

23 Iulie(1920): Moare la 70 de ani,academician,vechiul coleg al lui Eminescu,T.V.Stefanelli.Magistrat,s'a ocupat şi cu istoria: a Câmpulungului moldovenesc,a stâlpului dela Vama,a neamului Calmăşul,care a dat patru Callimachi,ca Domni,Moldovei.

25 Iulie(1876): Se naşte la Iaşi poetul Mihai Codreanu.

29 Iulie(1887): Moare Al.Cihac,cunoscutul filolog în polemică cu Hasdeu,care-i replică susţinând"teoria circulaţiei cuvintelor".

29 Iulie(1897): Se stinge junimistul Ştefan Vârgolici.

31 Iulie(1849): Moare lângă Sighişoara poetul ungur Petöfi.

PASTEL de Şt.O.Iosif

Trece'n sus,pe plai în sus,
Un voinic pe-un murg călare,
Inapoi se uită dus
Peste mândrele hotare..

Dus el cată spre Ardeal
Unde-turla'n fund străluce;

Murgul urcă greu la deal,
Pe voinic de-abia-l mai duce..

Neguri de brădet se'ntind..
Turla'n văi de mult e ştearsă,
Dar voinicul pribegind
Tot mai ţine faţa'ntoarsă..

&& POVESTE CU EINSTEIN ŞI CU TÂLC.- De curând s'a petrecut în Statele Unite un fapt,care a deschis ochii multora dintre Americani asupra unui grav pericol,pe care noi l-am experimentat în România,şi am avut de suferit consecinţele ştiute.Savantul evreu Albert Einstein,recent cetăţean al ţării,şi-a permis să dea sfat profesorilor,chemaţi să răspundă în faţa Comisiunii de anchetă condusă de senatorul McCarthy -comisiune perfect legală,de Stat- invitându-i,nici mai mult nici mai puţin,să nu răspundă la întrebări.Faptul a stârnit iritare în St.Unite,care,cum se ştie,i-au oferit ospitalitate lui Einstein,când a fugit din Germania pe motiv de persecuţie politică(în realitate,voia să facă în Germania lui Hitler ceea ce face astăzi în America).Până şi"New York Times",deşi nu aprobă întru totul anchetele lui McCarthy,a trebuit să-i amintească savantului evreu anumite norme elementare de decenţă: fiind cetăţean prea nou,cel mai bun lucru e să tacă în chestiuni delicate,ca acelea care privesc securitatea naţională.Cam ceea ce noi le ceream coreligionarilor lui Einstein în România: în special celor infiltraţi în presă,de unde-şi permiteau să ne înveţe care sunt adevăratele interese ale României(coincideau mereu,în mod curios,aceste adevărate interese ale României,cu cele ale Rusiei sovietice!).

Dar reacţia cea mai violentă a venit dela comitetul partidului republican din California: una din cele mai puternice secţii ale partidului la cârmă astăzi în America.Iată câteva pasaje din rechizitoriul făcut lui Einstein: "Acest om,care a primit dela St.Unite mai mult decât a dat,îşi arogă dreptul de a-şi instrui colegii asupra extensiunii obligaţiilor pe care le au către naţiune.Atât el,cât şi alţii care gândesc ca el,cred că sunt superiori legilor naţiunii,că nu nicio responsabilitate şi nu datoresc niciun devotament faţă de conceptele şi principiile,care au făcut din această ţară a noastră refugiu chiar pentru aceia care dispreţuesc tot ceea ce Americanii respectă.Pentru el,libertate înseamnă dreptul de a lucra pentru sau contra intereselor naţiunii,care-i convine..".Comunicatul atrage atenţia,în termeni energici,lui Einstein,şi altora ca el,că nu sunt"călători pe gratis"în America,ci au determinate responsabilităţi şi obligaţii.Intre altele,aceea de a nu se amesteca în chestiuni ce privesc naţiunea-gazdă.

Să ne amintim de această întâmplare la întoarcerea în ţară! Fiindcă s'ar putea ca vreun american,gen Roosevelt,să vrea a ne impune,imediat după eliberare,ceea ce în Statele Unite,cum vedem,nu se admite.-

SCRISOARE P.S.SALE EPISCOPUL VALERIAN

Prea Sfinţite, De multă vreme pregătisem un răspuns la scrisoarea deschisă pe care mi-ai adresat-o prin ziarul SOLIA, la 24 Ianuarie 1954. Nu l-am dat însă publicităţii la vremea lui, deoarece am vrut ca orice umbră de pasiune să fie stinsă în inima mea şi'n cea a P.S.Tale. E drept că în acest fel eu am avut numai de pierdut. Aşa, au fost oameni cari au crezut că tăcerea mea era semnul că P.S.Ta scrisesesi adevărul; au fost alţii care au crezut că eu, în urma scrisorii P.S.Tale, aş fi ieşit complet compromis în faţa Românilor din America şi că, deci, nu mai aveam curajul să apar cu un răspuns public; alţii mergeau dela om la om, la refugiaţi, şoptindu-le subtil: "vedeţi cum vă face de rîs Iliescu?"- Cu toate acestea, poate nici acum -şi poate niciodată- n'aş fi dat publicităţii răspunsul meu, dacă un sfertodoct dela ziarul AMERICA n'ar fi reluat tema P.S.Tale, împroşcând aceleaşi acuze, uzând aceleaşi maniere, dela înălţimea lui de sfertodoct calificat. Şi, mai ales, dacă P.S.Ta, în albumul publicat cu ocazia congresului bisericesc din acest an, n'ai fi afirmat că nu s'au făcut contracte pentru refugiaţi în America şi din cauză că unii dintre refugiaţii deja în America ar fi insultat pe "băştinaşi"(sic). In urma acestor fapte răspunsul meu se face mai mult decât necesar (şi acum îmi pare rău că vine cu întârziere aşa de mare), obligându-mă să fac toate precizările cerute de afirmaţiile scrisorii deschise adresată mie, în gazeta oficială a episcopiei.

Chestiuni preliminare. P.S.Ta i-ai spus inginerului N.Smărăndescu, în urma unei întruniri a consiliului episcopesc, că s'a desbătut în şedinţă articolul din VATRA "De vorbă cu P.S.Sa Valerian" (Noembrie 1953), şi că s'a decis începerea unei acţiuni mari. Acţiunea a fost scrisoarea deschisă pe care P.S.Ta, în forma de roman-american, mi-ai adresat-o mie în numărul din SOLIA imediat următor şedinţei consiliului episcopesc, - şi pe aceeaşi pagină cu darea de seamă asupra şedinţei. Dacă într'adevăr astfel se prezintă lucrurile, multe s'ar putea spune despre soliditatea unui consiliu care ia o hotărîre în plină şedinţă, cu executarea căreia ar însărcina apoi un anonim, un pseudonim, pe d-l Ion Călătorul. E adevărat că toţi membrii consiliului ştiau că Ion Călătorul era tot una cu persoana P.S.Valerian; totuş recurgerea la un pseudonim, pentru traducerea în practică a unei decizii luată în şedinţa unui organ central executiv al unei episcopii, e oarecum lipsită de gust şi cam teatrală. Ori, adevăratul teatru prezintă întotdeauna pe om pus în faţa propriei răspunderi, faţă de propria-i demnitate. Chiar şi comedia. Personal, nu îmi vine să cred că un organ, cu o aşa de mare răspundere, să se fi comportat într'un mod aşa de uşuratic. Se poate ca toată vestea să fie numai o inspiraţie a P.S.Tale, una din acele formidabile intuiţii politice, care se nasc odată la o sută de ani, prin care P.S.Ta ai crezut cumva că-l poţi impresiona pe inginerul Smărăndescu, şi că, odată impresionată victima, ar putea spune mai multe lucruri.

In al doilea rând, scrii P.S.Ta, Ion Călătorul -(pentru a nu repeta încontinuu că P.S.Sa Valerian e tot una cu Ion Călătorul care semnează scrisoarea deschisă adresată mie, voi utiliza de aici încolo acest nume: P.S.Sa Ion Călătorul)- că eu aş fi redactat şi publicat câteva pagini "într'o fiţuică publicată la umbra Vaticanului de către un om a cărui meserie în viaţă este polemica ieftină a rânzosului incapabil de ceva constructiv". In ceea ce îl priveşte pe "rânzos" (ce stil sublim la un episcop!), pot spune numai atâta: că la Roma şi-a luat două doctorate, fără să fie ajutat de cineva, trăind într'o cameră fără ferestre, şi făcând peste zece chilometri pe jos, de mai multe ori pe săptămână, pentru a merge într'o bibliotecă. Vreau însă să insist mai mult asupra chestiei cu "umbra Vaticanului", care pare că atâta îl enervează pe P.S.Ta, vajnic apărător al ortodoxiei. Vreau să te întreb, P.Sfinţite episcop Ion Călătorul, câţi ani te-a adăpostit Vaticanul şi ţi-a dat pâine, zi de zi, într'un institut condus de preoţi catolici? Şi atunci, lipsa de recunoştinţă pe care mi-o pui în sarcină mie, pentrucă aş fi acceptat invitaţia la masă în casa cuiva, nu se resfrânge asupra P.S.Tale, transformându-se în demagogie şi lipsă de demnitate? Intrucât P.S.Ta afirmi că VATRA se publică sub umbra Vaticanului, pot să spun numai atâta: personal aş prefera să stau la umbra Vaticanului, decât să fac curte la toate sectele protestante, în numele apărării ortodoxiei neamului românesc.

In al treilea rând, P.S.Ta ai afirmat cu tărie, iar alţii susţin că au controlat personal adevărul afirmaţiei, că posezi documentul din care reiese că articolul din VATRA e al meu, personal. Ai afirmat mai mult, că ai iscălitura mea şi încă a altcuiva, puse la sfârşitul articolului. De ce nu faci public documentul? Şi dacă e P.S.Ta în posesia a două iscălituri, cum poţi să afirmi atunci că articolul l-aş fi scris numai eu şi să-mi adresezi numai mie o scrisoare publică? Nu pun aceste întrebări pentrucă mi-ar fi cuva frică de răspunderea articolului. Nu. Cele scrise în VATRA, pentru mine

corespund adevărului.Nu însă în forma în care P.S.Ta le-ai denaturat în SOLIA,luând un cuvânt ori o frază de ici,alt cuvânt și altă frază de dincolo,înșirându-le,cu atâta candoare și iubire de adevăr,unele după altele, pentru a trage concluzia,apoi,cu care să te prezinți în fața publicului, și poate din însărcinarea unui consiliu episcopesc,cum că eu,și alții,am fi putut să fi trimes articolul la gazeta comunistă ROMANUL AMERICAN - recte,avem mentalitate comunistă,- pentru ca imediat să ne faci fugari fasciști,crezând poate că ne va impresiona termenul,ori sperând că o atragere în mod public a atenției autorităților americane asupra pericolului pe care noi îl reprezentăm,ne-ar putea băga în răcori.Metode vechi,Prea Sfințite Ion Călătorul,pe care P.S.Ta le-ai învățat dela cei care până mai ieri te-au prigonit aici, în America.

Chestiuni de fond. Scrii P.S.Ta că în urma articolului din VATRA nu s'a clătinat viața românească din Amerıca,mulți dintre Românii din Statele Unite ne având nici măcar posibilitatea să citească cele scrise în VATRA. E adevărat.Dealtfel,cine citește articolul din VATRA vede că nici nu e măcar vorba de Românii din America,pentru care cei ce au scris articolul nu au decât cuvinte de laudă,- ci de o parte a conducerii românești din America.Ce-ar fi fost,Prea Sfințite Ion Călătorul,dacă,în loc de prezentarea denaturată a celor scrise în VATRA,ai fi dedicat un număr din SOLIA chestiunei în cauză,publicând,unul după altul,articolul P.S.Tale din SOLIA(Sept. 1953),articolul din VATRA(Nov.1953),și scrisoarea deschisă pe care mi-ai adresat-o mie în SOLIA,24 Ianuarie 1954? Și să fi lăsat apoi să judece Românii din America.Nu era mai corect?

Mai scrii P.S.Ta că,pentru cele publicate în VATRA,îți pasă personal, din grijă pentru sufletul nostru chinuit și din grijă pentru realizarea unui ideal de frăție tate românească.Și aici începe filipica la adresa mea: că m'a așteptat episcopul la gară,că m'a așteptat casa gata încălzită,că mi s'a dat un post la SOLIA(important că P.S.Ta nu menționezi numele postului: o s'o fac eu),că mi s'a dat demâncare ca la un neavut,etc.,și că dacă nu m'am menținut în toate aceste poziții de avantaj e numai vina naturii mele,de"deziluzie vagabondă",cum scrii P.S.Ta.

S'o luăm dela început.La gară nu m'a așteptat episcopul Românilor din America,ci d-l Viorel Trifa,care pe vremea aceea își pusese înaintea numelui calificativul de"teolog",ceea ce,referit la taina episcopească,spune foarte mult.Că aveam casă deja rezervată,e adevărat,dar am plătit-o eu (pentru a evita echivocurile)tot timpul,și faptul nu constituie cine știe ce mare favoare,dacă se ține seamă că veneam la niște oameni cunoscuți,într'o funcție care le aducea lor foloase și într'o țară necunoscută.Un lucru nu spui P.S.Ta: povestea celor cincizeci de dolari dați mie de păr.Hațegan.(N'am dorit niciodată să vorbesc de chestiuni personale și așa de mărunte.Deoarece însă P.S.Ta,în loc să faci o critică obiectivă a celor scrise în VATRA,cobori polemica la un ton de bucătărie,sunt constrâns să recurg la toate elementele de care dispun,pentru a restabili adevărul).Sosit la Cleveland într'o Sâmbătă după amiazi și trecută Duminica,Luni dimineaya P.S.Ta mi-ai pus în vedere că pentru cei cincizeci de dolari,dați mie de părintele Hațegan,eu va trebui să lucrez gratis la SOLIA zece zile,adică până la 1 Februarie 1952.A fost primul gest elegant pe care P.S.Ta l-ai făcut față de mine,care n'aveam niciun ban în buzunar,gest dela frate la frate,în baza unei suferințe comune de ani de zile,printre străini.Banii aceia eu i-am restituit mai târziu părintelui Hațegan,deși P.S.Ta l-ai mustrat pe părintele că nu se face asistență cu ramburs,iar mie îmi spuneai că banii erau dintr'un fond al episcopiei colectat pentru ajutorarea refugiaților.Că i-am restituit,îmi pare bine,căci în felul acesta mi-am plătit cheltuielile de drum,dela New York la Cleveland.Am relevat faptul numai pentru că P.S.Ta invoci,în scrisoarea dedicată mie,grija pentru sufletul nostru chinuit.

A doua mare"favoare" care mi s'a făcut e că mi s'a dat un post la SOLIA.E adevărat.Numai că nu poate fi vorba de favoare,ci de necesitatea unui redactor la SOLIA,pe care însă P.S.Ta l-ai plătit așa de puțin,cum nu se plătește în America nimeni.La sfârșitul anului a trebuit să mai plătesc peste două sute dolari ca taxă la stat.Dar,trecând peste aspectul acesta al problemei(care prezintă,totuș,latura lui morală),să vorbim despre altceva,și anume despre poziția mea oficială la SOLIA.Un an de zile,Prea Sfințite,eu am scris și redactat SOLIA: am făcut comentarul Evangheliei,eu un laic,într'o foaie a unei episcopii care avea episcop,protopopi și preoți cu teologia; am scris editoriale,cronici de politică externă,am cules și redactat toate informațiile,tot materialul pentru pagina literară,am refăcut,întotdeauna,toate știrile care veneau din parohii,am îngrijit corecturile la tipografie,am paginat gazeta,am expediat în fiecare Miercuri sear

(de atâtea ori nemâncat până la ora 11) peste o mie de exemplare, bătând adresele pe fiecare ziar, făcând pachete, lipind timbre și cărându-le la poștă. Nimeni n'a știut însă niciodată toate aceste lucruri. Ca redactor, pe frontispiciul gazetei figura altcineva, iar tot ceea ce eu scriam trecea pe numele P.S.Tale; mi s'a întâmplat de câteva ori să aud laude aduse la adresa P.S.Tale, pentru articole scrise de mine. Pentrucă, în urma instrucțiunilor P.S.Tale, la SOLIA nu se iscăleau articolele, rămânând dela sine înțeles că tot ce se scrie bine merge la șef, iar la cel din birou merg bobârnacele diferiților nemulțumiți de felul cum le-a apărut numele în ziar. (Plus bobârnacele P.S.Tale, care veneai câte odată în birou, te așezai la masă, luai gazeta în mână arătându-mi erorile de tipar și zicând: Hm! Hm! putea să fie mai bună). Nu mai vorbesc de editorul de pe frontispiciu, care cu gazeta și cu gazetăria nu are nimic în comun. Intotdeauna P.S.Ta, când a trebuit să mă prezinți cuiva, chiar în biroul SOLIEI, m'ai prezentat așa: "d-l Iliescu, care ne mai ajută pe aici, pe la SOLIA". De aceea, când în scrisoarea deschisă din SOLIA mă întrebi (și întrebi și pe alții) ce mă împiedică să intervin în viața românească din America, eu îți răspund așa cum ți-au răspuns cei care au scris articolul din VATRA: comportamentul P.S.Tale și al altora ca P.S.Ta, care n'ați văzut în noi decât material de utilizat, în crearea unui piedestal de mărime și de interes personal.

Dar să mergem mai departe cu înșirarea lucrurilor din cauza cărora eu n'am "reușit" să mă "mențin" în "pozițiile" oferite de P.S.Ta. Au venit la Cleveland doi prieteni ai mei, refugiați ca și mine, în vizită la mine. Amândoi aveau doctoratul dela Universitatea din Roma. Unul dintre ei venea atunci dela o universitate din statul Indiana, unde avusese un contract de profesor, și mergea la Washington, la altă universitate, unde avea alt contract. Repet: erau veniți la mine. P.S.Ta i-ai invitat la masă, într'un restaurant. Acolo mai era încă un român. P.S.Ta i-ai prezentat pe acești doi prieteni ai mei, cu care nu erai nici P.S.Ta la prima cunoștință, ca pe "doi studenți, veniți la Cleveland în căutare de lucru". De unde putea să reiasă pentru celălalt român că, fiind acești doi tineri fără lucru, P.S.Ta le plăteai masa și aveai grijă de studenți. Jignirea, mărturisită de ei mie, eu am făcut-o prezentă P.S.Tale, are însă mi-ai răspuns foarte candid: "Sunt prea sensibili ei". Adaog, pentru ilustrarea și mai vie a comportamentului P.S.Tale în această ocazie, observația că unul dintre ei, câțiva ani în urmă te-a dus pe P.S.Ta la Bologna, în Italia, introducându-te la puținii Români de acolo.

Faci P.S.Ta observația, undeva în scrisoarea pe care mi-o adresezi mie, că nu titlul de refugiat influențează drumul la loc de frunte în viața românească din America, ci personalitatea, caracterul, munca în serviciul colectivității, a noului venit. Aș vrea să întreb dacă afirmația trebue privită în lumina faptelor de mai sus, ori prin prisma faptului că P.S.Ta ai ajuns episcop, fapt pe care singur îl aduci ca exemplu? Nu crezi că ar fi mai prudent să nu mai vorbim de acest lucru? Mai prudent pentru P.S.Ta.

Un al treilea caz, care se integrează tot așa de bine, ca și cele de mai sus, în teoria personalității și a caracterului prezentată de P.S.Ta, e următorul: Cineva te-a rugat, din birou dela SOLIA, ca să plătești, din fondurile episcopiei cheltuielile de poștă ale unui pachet pe care acest cineva vroia să-l trimeată unei familii de români expediată de IRO în Suedia, în planul pe care această organizație îl întocmise pentru familiile cu membri bolnavi de tuberculoză. P.S.Ta ai acceptat rugămintea, cu condiția ca familia care primea pachetul să trimeată o scrisoare de mulțumire episcopiei. Cel care făcuse rugămintea a renunțat, gândindu-se probabil, la situația mamei aceleia bolnavă de tuberculoză și cu un copil mic și cu bărbatul fără lucru, constrânsă la o mulțumire în fața unei organizații de talia unei episcopii, pentru doi sau trei dolari ceruți la poștă pentru un pachet cu vechituri. De notat că într'un carnet de depuneri la Bancă existau încă, la 17 Iunie 1952, mult timp după întâmplarea de mai sus, 1079 de dolari înregistrați la fondul pentru refugiați, bani proveniți din colecta făcută cu un an sau doi înainte, în scop de ajutorare a refugiaților. La data de mai sus banii au fost mutați în alt fond, rămânând în carnetul cu fondul refugiaților numai un dolar. Relevăm toate aceste amănunte, nu pentru a ne îndoi de faptul că această sumă a alinat, totuș, suferințele la atâția refugiați, ci numai pentru a dovedi că ceva bani existau.

Aceste mici lucruri, fără îndoială, nu pot altera, așa cum scrie SOLIA cu litere groase, în nr din 22 Noemvrie 1953, "calitatea însușirilor excepționale cu care este dăruit alesul lor întru conducerea bisericii străbune". "Cu aceste însușiri binecuvântate de Dumnezeu - continuă SOLIA - Episcopul Valerian netezește căile, deschide inimile ca un taumaturg și stârnește entuziasm ce nu dispare după plecarea lui ci se adâncește în sufletele celor care l-au cunoscut, transformându-se în dinamism ce făurește solidaritatea întru cele bune, în rândurile credincioșilor".

Dar dela aceste lucruri mici să-mi îngădui,Prea Sfinţite Ion Călătorul ca să trec la lucruri ceva mai serioase.Te plângi P.S.Ta,la începutul scrisorii pe care cu duh frăţesc ce stârneşte entuziasm mi-o adresezi,că de mult timp te bătea gândul să stai de vorbă,"dela om la om",cu noi refugiaţii,dar că viaţa aceasta trepidantă nu ţi-a dat răgaz.Cu ce scop,Prea Sfinţite,să stăm de vorbă? Pentruca să ne înveţi,aşa cum afirmi câteva rânduri mai jos? E oarecum pedant şi vesel.Cu atât mai temeinic cu cât nici prea mult înaintea noastră n'ai venit în America. De câteva ori am încercat să stăm de vorbă amândoi,în biroul SOLIEI.Ştii bine că n'a fost chip.La întrebarea pusă odată de mine în legătură cu raporturile dintre episcopia din America şi patriarhia din Bucureşti,după plecarea Ruşilor,P.S.Ta mi-ai răspuns că totul va depinde de înţelepciunea Sfântului Sinod.Altădată,referitor la tendinţa de a sluji în biserică,în anumite ocazii,numai în limba engleză,întrebarea mea a rămas fără răspuns.Răspunsul a venit,mai pe urmă,cu ocazia publicării concursului pentru postul de preot la biserica din St.Paul,Minnesota,în care se cerea,ca o condiţie esenţială,ca preotul să ştie bine englezeşte; şi a mai venit şi mai de curând,când s'a anunţat existenţa unui"seminar" la Vatra Românească: pentru admitere se cere ca studentul să ştie perfect englezeşte.

O singură dată am reuşit să stăm de vorbă împreună despre o problemă de ordin general.Dar şi în acea ocazie P.S.Ta erai tare supărat pe mine, din cauza unui articol al d-lui Racoveanu,publicat în ÎNDREPTAR,revista catolică dela München,şi reprodus de mine în SOLIA.Pentru informarea cititorilor voi spune aici că articolul punea în relief faptul că la un congres "ecumenic"protestant,biserica ortodoxă,prin reprezentanţii ei,n'a mai participat activ la desbateri,ca atâtea ori în trecut,ci,la fel cu biserica dela Roma,a avut numai un rol de observator,cerut,după declaraţia reprezentantului ortodox prezent la congres,de situaţia în care ortodoxia se găseşte,din punct de vedere dogmatic,faţă de protestanţi. Observa d-l Racoveanu faptul că era pentru prima dată când biserica ortodoxă ieşea din echivoc şi se situa pe o linie mare,superioară,faţă de protestanţi.Pe mine lucrurile m'au entuziasmat,pe P.S.Ta nu.Mai ales din cauza unor excese şi deformări pe care d-l Racoveanu le observa în cadrul bisericii ortodoxe, ori de câte ori lipsea ierarhia naturală.Prea Sfinţia Ta mi-ai spus că acele observaţii erau la adresa P.S.Tale şi a altcuiva.Eu am susţinut că nu se putea să fie aşa,că tema era importantă şi că P.S.Ta,nefiind în situaţia relevată de Racoveanu,nu aveai motiv să te alarmezi.Ca de obicei, n'am reuşit să ajungem la o concluzie.Ceva mai mult,m'ai acuzat în faţa unui preot că aş băga suliţe în coasta nu ştiu cui,deviind astfel totul pe plan minor şi personal.

Multe ar fi încă de înşirat,P.Sfinţite Ion Călătorul,din mult încercata noastră colaborare pentru binele neamului românesc din America.Şi P.S. Ta ai avea argumente,desigur - atâtea lucruri ai avea să-mi reproşezi.Bunăoară că n'am depus la Bancă,la vreme,banii strânşi pentru maşină P.S.Tale,lăsându-i în cassa dela SOLIA cu intenţia că doar-doar s'o îndura cineva să-i fure şi,astfel,să împiedic eu misiunea de apostolat a P.S.Tale. Aşa cel puţin vorbeşte poporul -vox populi!- prin Cleveland.Şi de unde avea să cunoască poporul taina aceasta,dacă o minte luminată nu l-ar fi pus în gardă de monstruozitatea pe care eu o pregăteam bănuţului văduvei?

Tăceam şi te ascultam P.Sfinţite cum căutai să-mi explici că iniţiativa cu maşina aparţinea SOLIEI şi că deci SOLIA era obligată cu purtarea de grijă a banilor.Şi bine ştii că eu n'am făcut,în chestiunea iniţiativei, decât să mă conformez dispoziţiunilor trimise de P.S.Ta dela Vatra.

Şi ai mai avea de reproşat lipsa de interes pentru gazetă: că nu făceam abonamente câte trebuiau,că nu umblam de colo până colo să conving lumea să se aboneze.Crezi c'aş fi putut s'o conving? In ce calitate trebuia să-i vorbesc,când nici atunci când s'a întrunit la Cleveland consiliul episcopesc şi când s'a discutat angajarea mea la SOLIA,eu n'am avut onoarea să fiu prezentat celor din adunare,măcar aşa,cu clasica prezentare: "d-l Iliescu,care ne mai ajută pe la SOLIA".Iţi aminteşti că mi-ai cerut să fac cerere de angajare -"de formă"- şi că eu am refuzat? Deoarece am socotit că peste anumite lucruri elementare nu se putea trece.

Un alt reproş pe care mi l-ai face,pe care deja l-ai împărtăşit la atâţia,e o presupusă scrisoare a mea,către anumiţi prieteni ai mei din umbra Vaticanului,în care te-aş fi vorbit de rău,fiind eu încă subaltern al P.S.Tale,la SOLIA.Dă-i întrebuinţarea care crezi,P.Sfinţite,acelui document,dacă-l ai în original.Sunt sigur,această scrisoare deschisă a mea prezintă mai multe elemente decât scrisoarea particulară pe care cu atâta grijă duhovnicească o păstrezi - dacă serviciul P.S.Tale de informaţii secrete ţi-a procurat-o.

La acest capitol al informaţiilor secrete ar trebui analizată metoda de a avea pe fiecare preot la mână.Renunţăm,însă,remarcând totuş cum unul din preoţi,după ce a fost huiduit şi tras de barbă şi după ce s'a făcut adunare parohială ca să fie dat afară,pentrucă făcuse tot ceeace un preot

nu trebue să facă în viața lui,- la un moment dat,probabil în urma unei intervenții de taumaturg,devine mentorul episcopiei române ortodoxe din America,tâlmăcind evanghelia,scriind editorialele din SOLIA și făcând parte dintr'una din comisiile de organizare a episcopiei.Străfulgerare pe drumul noului Damasc?

Și aici,ca încheiere,aș vrea,P.Sfințite Ion Călătorul,să înșir câteva lucruri,de natură gazetărească,publicate în SOLIA și scrise în parte de P.S.Ta,în parte de alții,- toate constituindlaude nepotrivite cu funcția de episcop,funcție care cere -cum singur scrii,căutând să definești pe Împăratul Măririi,în pastorala adresată credincioșilor cu ocazia Crăciunului anului 1953- DUHUL UMILINȚEI. Stă scris în SOLIA din 22 Noembrie 1953,fără iscălitură,"că nu este om care să fi dat ochii cu episcopul Valerian și care să nu fi rămas adânc impresionat de înfățișarea lui blândă și senină, de spiritul său luminat,de cuvântul său cald și convingător,de caracterul său comunicativ și de toată făptura lui care atrage ca un magnet".- Eu înțeleg nevoia de a fi prezentat poporului,necesitatea popularității,dar spiritul slugarnic care,în fond,ridiculizează în loc să înalțe,ar fi trebuit lăsat pe seama lacheilor marilor tirani,ori,aici în America,în grija sfertodoctului dela ziarul AMERICA. Iată,însă,că P.S.Ta în persoană,sub acelaș pseudonim de Ion Călătorul,te lauzi singur,pe acelaș ton,în reportajul pe care îl publici în SOLIA din 12 Iulie 1953: "..iar la urmă Prea Sfinția Sa Valerian,cu vocea sa caldă și clară..".Nu mai vorbesc de"elocvența oratorică"(SOLIA,1 Martie 1953),cu care P.S.Ta împreunezi"hambarele credinței și conturile din bănci"(SOLIA,12 Iulie 1953).Ca pe un maharajah,ori ca pe un sultan în serai te prezintă cineva în SOLIA din 18 Oct.1953: "Din frumosul tron arhieresc,cu care biserica din Chicago se poate mândri,P.S.Episcop Valerian împărtășește credincioșilor arhierești binecuvântări..".Iar mai departe: "P.S.Episcopul Valerian cu plăcută emoție de frumoasa primire ce i s'a făcut și cu părintească dragoste dă expresie fericirii.."

Scriu aceste lucruri,Prea Sfințite Ion Călătorul,nu ca să iau în derâdere manifestările românești din America,ci pentrucă de mai multe ori în SOLIA s'a afirmat că refugiații își bat joc de felul în care scriu Românii veniți pe aceste plaiuri acum 40-50 de ani.Cine scrie în felul reprodus de mine mai sus nu sunt oamenii simpli și drept credincioși,ci P.S.Ta,care afișezi titluri și pretenții,și alții cu aere de mari interpreți ai gândului și sufletului omenesc.Ești P.S.Ta cel care la Akron,la instalarea unui preot călugăr,ai ținut un discurs în care ai vorbit de"garduri de sărit"; ești P.S.Ta cel care,pentru a apărea popular,ai găsit de cuviință să vorbești în pastorale despre Rita Hayworth și în articole de fond despre o oarecare dansatoare Sza-Sza; ești P.S.Ta cel care scrii în SOLIA că d-l și d-na Cutare"au trimis ca dar de Crăciun 2 perine de gumă,dintre cele mai moderne în America".O,desigur,eu nu cunosc"mentalitatea" românului din America! Dar P.S.Ta,care o cunoști,o gâdili în loc s'o îndrepți,în căutare de aderenți personali.

Și despre convertirile P.S.Tale s'ar putea scrie un capitol mare.Voi căuta însă să le înșir numai pe scurt.Ai renegat naționalismul românesc,pe care l-ai pus în sarcina vârstei necoapte dela 20 de ani,și-ai trecut la apărarea democrației,ca și când ai fi fost fondatorul ei.A fost o vreme când nu exista număr din SOLIA în care P.S.Ta să nu fi lăudat,în toate gamele,democrația,parcă tot cu frica în sân că cineva nu te-o crede prea democrat.(Probabil că tot de dragul democrației întrebuințezi,în scrisoarea adresată mie,expresia"din mine și furnale";sau e cumva politica confuziei: fiecare să creadă că ești cu el?).Ai venit în America în haină de refugiat și ai început să afișezi atitudini de vechi american și să dai altora lecții și să mă acuzi pe mine că aș fi anti-american.Eu,Prea Sfințite Ion Călătorul,prefer să merg încet,fără teamă și fără renegări,cu pașii și cu mintea mea,la cunoașterea acestei lumi noi.Nu vreau să fac ca acei șerpi de prin America Centrală care înghit animale mai mari decât ei și apoi,umflați,cad în amorțire.Nici ca broasca din fabula veche,care,văzând pe malul apei un liniștit și uriaș patruped,și-a închipuit că poate lua proporțiile lui.Umflându-se,P.S.Ta știi,broasca a crăpat.Ai venit ca refugiat,repet,și n'ai avut o vorbă de spus atunci când cineva,adresându-se P.S.Tale și inginerului N.Smărăndescu,a spus pe ton superior că"înainte de a mai aduce alți refugiați,să fie dați afară cei care sunt deja în America".Ai venit singur și ai început să-ți tratezi prietenii ca pe niște"secretari", cu care nu te mai poți înțelege,cum îi spuneai cu emfază,odată,în birou la SOLIA,unui domn,Butariu,venit dela New York,prezent fiind,natural,"secretarul",om cu multă școală. Te-ai convertit apoi la modernism și te impresionează pernele de cauciuc,iar Rita și Sza-Sza devin material pentru pastorale,în numele Împăratului împăraților.Nu s'au găsit exemple mai bune în toată istoria omenească? Și,ca ultimă convertire,în scrisoarea pe care mi-o

adresezi,te faci denunţătorul meu,scriind cu litere groase că n'aş preţui ţara aceasta adoptivă.Prea multe convertiri în doi ani de zile,P.Sfinţite!

Şi-acum am terminat scrisoarea mea,pe care însă n'am posibilitatea s'o public într'o gazetă românească din America,astfel ca s'o poată citi şi Badea Ion şi Nenea Gheorghe. P.S.Ta o vei citi.Şi poate din nou vei găsi acel duh al umilinţei cu care s'o răstălmăceşti şi să-mi faci mie nume rău. De-acum fă ce vrei.Eu,P.Sfinţite,nu-ţi mai răspund.Ai ştiut adevărul şi,în mod deliberat,l-ai falsificat,prezentând desfigurat un articol care punea probleme serioase,şi pe care nu eu ci un grup l-a scris.

In toate te-ai schimbat,P.S.Ion Călătorul,în afară de două lucruri: în afară de patimă şi de frică; de patima cu care l-ai insultat pe preotul Palaghiţă la Roma şi de frica dela Bagnoli(Napoli),când refuzai să stai de vorbă cu prietenii,de teamă că,văzându-te cineva,te-ar putea opri să intri în America.Ajuns aici,ai refuzat să stai de vorbă cu cei pe care îi cunoşteai,bănuind,poate,că umbra lor ar întuneca umbra măririi P.S.Tale.

Dr. Nicolae Iliescu

BELŞUG de Lucian Blaga

- Negrule,cireşule,
gândul rău te'mprejmue.

Jinduiesc la taine coapte
guri sosite'n miez de noapte

Om şi păsări,duhuri,fluturi,
nu aşteaptă să te scuturi.

Prea eşti plin de rod şi vrajă,
vine furul,pune-ţi strajă!

- Las'să vie,să culeagă,
Vara mea rămâne'ntreagă.

Stelele deasupra mea
nimeni nu mi le-a fura!

&& Spune P.S.TRIFA,în SOLIA,că Episcopia română din America n'a putut să ajute pe refugiaţi din pricina cheltuielilor cu procesele intentate de P.S.MOLDOVAN; cu ce bruma a mai rămas,abia de s'au putut cumpăra ceva automobile: pentru răsfăţarea cuvioaselor trupuri..

&& Aflăm din capitala Franţei că mai mulţi credincioşi au făcut un memoriu şi s'au prezentat în audienţă la d-l TEODOZIADIS,rugându-l să binevoiască a permite coloniei române ortodoxe să aducă pe I.P.S.Mitropolit la Paris..

&& Scrie L'INDÉPENDANCE ROUMAINE(Iulie,p.1),că din ţară"s'au refugiat nu numai burghezi sau intelectuali,ci şi muncitori,preoţi,ţărani,militari". Ce reviste din exil să fi citit respectivul redactor,de-a ajuns la convingerea că preoţii.. n'ar fi intelectuali?

&& După cum relatează CRONICA ROMÂNEASCĂ,Regele Mihai s'a arătat,în declaraţiile către comitetul Kersten,"convins că Dumnezeu nu poate tolera mult timp nedreptatea pe care popoarele iubitoare de pace o trăesc în secolul al XX-lea"; aşa că,aflându-se destinul românesc în mâini aşa de serioase,Măria Sa poate să-şi vadă liniştit de bostană..

&& Scrie DESTIN(Mai 1954,p.81): Aderarea mitropolitului Moldovei la unirea dela Florenţa "rămase însă fără consecinţe istorice,din cauza morţii lui Teoctist şi a urcării pe Scaunul mitropolitan al Moldovei a unui călugăr bulgar,Marcu Efesianul,care l-a convins pe Domnitorul Alexandru cel Bun să ia măsuri contra tendinţei pro-romane".- Opera de convingere a avut loc probabil cu ocazia desgropării Domnitorului,dela a cărui moarte, pe vremea sinodului din Florenţa,trecuseră exact 7 ani..

-(N'ar fi,de altfel,singura minune; în VIITORUL lui Podoleanu citim că "Titus a cucerit Ierusalimul în anul 160 d.Chr.": adică la vreo 90 de ani după ce murise..).

&& Cu cunoscutu-i talent,d-l"Lucian Furdui" încearcă,în ultimul număr din DACIA,să justifice,ba chiar să glorifice cunoscutele năzbâtii ale d-lui Sima.- Precum se ştie,înţelepciunea strămoşilor latini ne-a învăţat că,despre morţi,să spunem numai bine..

&& VOCEA LIBERTĂŢII din 1 Iunie vorbeşte de Regina Elena,"femeia cu dulcele şi îndureratul surîs,care radiază bunătatea marei sale inimi pentru toţi cei în nevoie de mângâiere şi încurajare".- Aşa credeau şi fraţii din Macedonia,când,condamnaţi la moarte trei dintre ei,pentru vina de a se fi născut Români,i-au bătut,zadarnic,săptămâni întregi la poarta palatului din Atena: n'a fost chip să fie primiţi!..

&& PRESĂ ŞI PLĂTINTĂRIE. "Mentalitatea cititorului român este de a citi gratuit.Nu ştim care negustor ar da ceva din prăvălia sa fără a cere plată"(Bire,1 Iulie 1954)..

Radu Cornăţeanu

S T I R I

PARIS. Ni se comunică,din partea familiei refugiate,încetarea din viaţă,în Ţară,a fostului inspector general la Ministerul Cultelor,Moise IENCIU,doctor în Drept şi Teologie,fost profesor de Drept Canonic şi Morală la Academia Teologică din Caransebeş. Indureratei familii,condoleanţe.

* In comuna Soultzmatt din Alsacia există un cimitir cu 553 morminte individuale şi două morminte comune cu 54 şi 71 soldaţi români căzuţi în primul război mondial.Părintele Vasile ZĂPÂRŢAN a luat iniţiativa unei tabere de muncă,în a doua jumătate a lunii August,pentru refacerea şi înfrumuseţarea cimitirului.Tinerii ce vor să participe se vor anunţa la sfinţia sa (Nonnberggasse 2 - Salzburg - Austria).La aceeaşi adresă se primesc ajutoare în bani.Ajutoarele în alimente se vor trimite la adresa: Monsieur le Maire - Soultzmatt - Haut Rhin - Franţa.Regretând că nu e mai bogată, VATRA se înscrie la susţinerea frumoasei iniţiative cu 3.000 de lire.-

* Duminică 20 Iunie,Asociaţia foştilor luptători a chemat la biserica ortodoxă toată românimea din Paris,să înalţe în comun o rugăciune pentru pomenirea celor căzuţi pentru apărarea gliei.Sunt momente înălţătoare,acestea,pentru sufletul unor desţăraţi,ca în mireasmă de tămâie şi dangăt de clopot,cu gândul la cei ce gem sub cnutul bolşevic,să cheme de dincolo de lume sufletele celor ce s'au pus stavilă năvălirilor de pretutindeni.

Păcat însă că în această diasporă românească se caută ca,sub masca evlaviei şi cinstirii celor ce au înfruntat moartea,să se tragă foloase pentru interese politice de partid. Poate,la auzul pomenirii numelor de Ion Antonescu,Eremia Grigorescu,Radu Gyr,Lucian Blaga,căpitan Mare Constantin,inginer Ică Tănase,să se fi trezit în sufletul fiecăruia un sentiment de mândrie naţională şi,parcurgând firul roşu al istoriei neamului românesc,să vadă în lumina măreţelor lor fapte,trecând în iureş în fruntea oştilor,figurile legendare ale voevozilor şi căpitanilor,de la Decebal cel vrednic la Ferdinand cel loial,- şi să alunge în acelaş timp cu scârbă,ca pe un coşmar,figuri de tristă aducere aminte,ca Golia,Moţoc,Ipsilant,Carol II,Mihai I..

* De curând a avut loc o întâlnire între echipele de foot-ball din Marsilia şi Nisa,cu izbânda ultimei.Inştiinţat de această victorie,episcopul din Nisa,Mons.Rémond,şi-a întrerupt predica,spre a anunţa credincioşilor plăcuta veste.. ("Candide",6 Iunie,p.8).-

LONDRA. Deputatul Victor Mc Lean,vorbind la Camera Comunelor de condamnarea unor sionişti în România,a afirmat că faptul constituie o violare a tratatului de pace. Subsecretarul de Stat american Robert Murphy şi subsecretarul britanic la Externe,Anthony Nutting,au făcut declaraţii contra persecuţiei şefilor sionişti în RPR,respectiv la 3 şi la 2 Iunie 1954.

Despre prigonirea milioanelor de Români,de către regimul adus la Bucureşti cu sprijinul aceloraşi şefi sionişti,nicio vorbă!

BUCUREŞTI. Se spune că,sub presiunea"opiniei publice mondiale",guvernul a decis să amnestieze la 23 August,cu ocazia celei de a 10-a aniversări a "liberării",pe toţi sioniştii condamnaţi; că evreii cu condamnări sub 4 ani au fost deja liberaţi,cei sub 8 ani vor fi liberaţi tot la 23 August, iar condamnările peste 8 ani vor fi reexaminate de o comisie specială numită de Ministerul Justiţiei.. In închisori ar fi să rămână numai Românii: pentru ei nu există"presiuni"..

* La 22 Mai a sosit în portul Haifa vaporul TRANSILVANIA,"cu ordinul special de a îmbarca 44 de evrei,a căror întoarcere în România a fost organizată de Legaţia R.P.R. la Tel Aviv".- "Desgustat de tot ce am văzut în Israel,de mizeriile şi umilinţele pe care le îndură omul acolo -a declarat Izu Kanner,responsabilul magazinului de Stat"Romarta"din Bd.Magheru 5, în"România liberă",11.VI;- am cerut să mă reîntorc în ţara mea adevărată, în România,unde ştiam că voi putea munci şi voi fi considerat un om".-

* Antisemitism în RPR. Bursier"român" la Universitatea din Leningrad: Janos Steinberger; regizor cinematografic,H.Rabinovici; solistă la opera din Bucureşti,Judith Lazarovici; în comitetul central al p.c.,Ghizela Vass; J.Perakim,comisar al pavilionului RPR la bienala de artă din Veneţia; şeful secţiei organelor conducătoare de partid,sindicale şi de UTM a comitetului central al partidului,tovarăşul N.Goldbergher.-

* Se află în Albania,printre tehnicienii sosiţi din ţările robite şi mai ales din Rusia să controleze şi să facă operă de poliţie,35 de Români.După câte se pare,e vorba de cetăţeni români,dar de naţionalitate evrei,unguri..

* In luna Iulie a funcţionat la Timişul de Sus(Braşov) o tabără studenţească internaţională.-

* Unități de partizani anticomuniști au atacat nu de mult în părțile Brașovului, coborînd până la periferia orașului. Ar fi fost aruncate în aer câteva edificii guvernamentale și militare. La acțiune au luat parte elemente legionare, și ofițeri, epurați anul trecut din armată. Guvernul a dat vina pe Americani, cari ar fi parașutat noi grupuri de "agenți".

* La 21 Iunie s'a deschis, la Sofia, "Săptămâna filmului românesc".

* După "Scânteia" existau în Țară, la 1 Iunie, 4.300 colhozuri.

* "Trăim zilele frumoase și mărețe în care întregul nostru popor se pregătește să prăznuiască împlinirea a 10 ani dela eliberarea României de sub dominația fascisto-hitleristă, doborîtă prin victoria armatelor sovietice. Amintindu-ne tot ce au adus acești 10 ani de libertate pentru patria noastră, să ne facem părtași la munca plină de însuflețire cu care poporul întreg întâmpină marea sărbătoare a eliberării noastre naționale -23 August- spre a ne putea împărtăși pururea de roadele și bucuriile libertății".

Suntem datori să precizăm, spre a nu creia vreo confuzie, că aceste declarații le-a făcut, de astă dată, sovrom-patriarhul Marina, într'o ședință de prin Iunie a "Sf. Sinod", - și nu d-l Vișoianu. De altfel, patriarhul sovietic e în perfect acord și cu episcopul Românilor liberi din America, care, în CALENDARUL SOLIA 1954, scrie negru pe alb, la p.11, sub data de 23 August 1944: "România scutură jugul nazist, trecând de partea aliaților"..

* Gheorghiu-Dej ar fi reușit, în ultimul timp, să-și întărească poziția. Malenkov ar avea mai multă încredere în el. L-a impus pe Gh. Apostol, dușmanul de moarte al Anei Pauker, la secretariatul c.c. al partidului, eliminând pe creaturile "spălătoresei roșii" -Kișinevski și Moghioroș- dela acelaș secretariat. Ar fi în pregătire marele proces contra Anei Pauker, a lui Dinu Brătianu, cum și contra lui Tătărescu și a grupului de liberali ce-a colaborat cu regimul comunist. Pentru aceasta, Tribunalul suprem RPR a fost întărit de "Adunarea națională" cu 5 noi "judecători".

* In virtutea unui recent acord cu Pekingul, RPR va trimite instalații petrolifere în China comunistă! 80 de tehnicieni români dela Ploești au fost trimiși pentru 3 ani la puțurile din Yumen.-

* Trei marinari români: Mihail Nicolau, Ștefan Drosu și Dumitru Dobrescu, și-au părăsit vaporul, la Bremen, cerând azil politic. Intre alte lucruri, ei au povestit că la Redea, lângă Caracal, a avut loc o răscoală, în care țăranii s'au apărat cu coase și topoare - ca'n vremea Tătarilor!

WASHINGTON. S'a stins din viață, la locuința sa din Lakewood, Estera STANCULESCU, soția d-lui director al ziarului FOAIA POPORULUI. Defuncta, născută în comuna Pătulele din Mehedinți, se afla în St. Unite din 1925. Transmitem îndureratului soț asigurarea participării noastre la crunta sa durere.

* Asociația "Council of European Women in Exile", incluzând refugiate din 10 țări de peste cortină, organizează pentru începutul lunii Decembrie o expoziție cu tema "Contribuția intelectualilor refugiați din țările de dincolo de cortina de fier la cultura lumii libere". Vor fi expuse lucrări artistice, literare, științifice, etc., publicate în țările lumii libere în timpul exilului. Președintă a comitetului de organizare a fost aleasă d-na Mirella Dr. TEODORU. Adresa: 127 East, 90 th Street - New York 28 /N.Y.- St. Unite.

* D-l Prof. Sever POP a organizat la Universitatea din Michigan, cu colaborarea Institutului de lingvistică și a Bibliotecii universitare, o expoziție a celor mai importante lucrări de dialectologie și lingvistică publicate până astăzi. De la 15 August la 15 Septembrie, expoziția va fi prezentată la Rio de Janeiro, cu ocazia cursurilor ținute de savantul român la Centrul de dialectologie braziliană, după care va trece la Universitatea peruviană din Lima. D-l prof. Sever Pop a fost numit de curând membru de onoare al Academiei maghiare catolice. Pergamentul e semnat de însuș Cardinalul Innitzer.

* Guvernele norvegian și olandez au protestat pe lângă Departamentul de Stat american fiindcă li se împiedica transportul de arme în Guatemala!

ROMA. La congresul internațional de muzică mediteraneană, ținut la Palermo în luna Iunie, a luat parte și prof. Const. Brăiloiu.

* Echipa femenină română, venită la campionatele mondiale de gimnastică, ținute la Roma în Iunie, s'a clasificat a patra.

* La bienala din Veneția, RPR a prezentat 66 lucrări (proaste): picturi și sculpturi. La inaugurare a fost Boris Caragea.

* Români bogați. Scriu ziarele din 5 Iulie că în apartamentul agentului maritim "român" Harry Levinsohn, la Genova, s'a comis un furt enorm de bijuterii și valută. Pagubă, câteva milioane. Ai cui vor fi fost banii?

DORURI ŞI NECAZURI (Fragmente de scrisori)

I.-Germania: Scrie cineva(P.-Germania),în nr pe Mai,la"Doruri şi necazuri",că "opera de lămurire în cazul Sima începuse de mult,din 1941",şi că "D-ta ai lămurit cel mult pe cei ce au descoperit Legiunea la Vatra". Ce păcat că,fiind lămurit încă din 1941,acest domn nu spune ce-a făcut de atunci încoace pentru curmarea răului şi lămurirea altora!

B.-Canada: Lucrurile pe la noi par că merg spre bine.In afară de câţiva ambiţioşi,a căror conştiinţă este încărcată,poate,cu cine ştie ce păcate, toţi s'au lepădat de satana.

F.-Brazilia: Recunosc că în chestiunea Ţoculescu ai avut mai mult fler ca mine şi că bine ai făcut că nu i-ai cerut niciun sprijin.Află totuşi între paranteze că respectivul potentat şi mare binefăcător şi-a văzut situaţia ameliorată(în spre bine),întrucât incriminarea i-a fost comutată din sabotaj contra siguranţei Statului în simplă şi benignă escrocherie. Nu este încurajator?

A.-Germania: Pe la noi toate bune.Iliuţă a concentrat toate forţele la München.Au cumpărat o tipografie.Păr.Müller îi susţine din umbră ca şi până acum.

T.-Austria: Conştienţi de situaţia în care ne găsim,ne-am întâlnit astăzi după ani grei de frământări şi despărţire,din nou,pe drumul trasat de Căpitan.In dragostea noastră faţă de Neam şi Ţară suntem gata a urma exemplul înaintaşilor noştri în lupta pentru adevăr şi apărarea crucii.

P.-Germania: Trimit alăturat o mică -prea mică!- contribuţie,ca un modest sprijin al uriaşei D-tale acţiuni de purificare a viţiatei noastre vieţi de pribegie.Aş trimite mai mult,dacă n'am fi şi noi.. "în aceeaşi osândă" a sărăciei,- care s'ar schimba în bine şi poate chiar în belşug,dacă n'am continua a fi nişte"catâri",neclintiţi din linia corectitudinii româneşti şi ortodoxe,adică linia dreaptă şi veşnică a Neamului.Citesc cu un deosebit de viu interes scrisul D-tale curajos şi sincer şi am o mare satisfacţie,văzând cum prin desvăluirile D-tale.. aduci însenînări şi încurajări celor loviţi şi nedreptăţiţi,cari,prin situaţia lor,nu sunt în măsură să încerce măcar o dreaptă apărare.. Nu pot să stărui îndestul,rugându-te să faci tot posibilul,să te răpezi măcar pentru scurtă vreme până la noi.. Te aşteptăm cu braţele deschise.

I.-Franţa: Aţi scris odată în Vatra despre cineva care a căutat să lupte, dar apoi,la greu,a fost lăsat în părăsire de cei pentru care lupta.Aveţi dreptate,cam aşa se întâmplă totdeauna.De aceea n'aveţi de ce vă supăra, căci cunoaşteţi oamenii şi ce s'ar putea să vi se întâmple.Am întârziat cu abonamentul,dar să nu credeţi că am uitat; şi dacă va veni vreodată un necaz mai mare,nu uitaţi că mai suntem şi noi pe aici.Incolo,toate cum le cunoaşteţi pe aici,dar tot ar fi bine să mai trageţi o fugă în vara aceasta, că v'ar aştepta mulţi cu plăcere.

M.-Canada: Imi dau seama cât eşti de ocupat cu Vatra.. şi mai ales cu hărţuiala ce o ai cu marii"binefăcători" ai exilaţilor români,cari ne fericesc cu darea afară - pe acolo a voastră de pe la lucru unde cinstit vă câştigaţi existenţa,iar pe aici cu ameninţarea noastră cu deportarea,scoaterea din lucru.. Cu adevărat România a fost o vacă de muls a politicienilor partidelor politice.. Voi mergeţi înainte aşa cum vă îndeamnă mintea şi inima voastră cinstită.. Scrie-mi cum o duci cu viaţa după ce ai fost dat afară din lucru,căci doresc ca din rodul muncii mele să-ţi trimit regulat bani,până vei găsi alt lucru..

T.-Franţa: Nu-mi pare deloc curios c'au început să te scuture prea cinstitele feţe româno-catoliceşti.. In ce priveşte articolul lui Dragoş Măgureanu,sunt de perfect acord.Eu am declarat cu mulţi ani înainte că nu mai încredinţez niciodată fiinţa mea unei singure persoane,care să dispună după bunul lui plac,cum s'a întâmplat în trecut;deoarece nimeni nu-mi poate garanta că această persoană nu va fi cuprinsă de slăbiciuni sau demenţă,tip Sima.E bun consiliul,căci din mai multe capete tot poate ieşi ceva bun.Mi-e scârbă de dictatură,căci toată viaţa,de când mă ştiu,n'am avut parte decât de aşa ceva.Şi astăzi,după atâţia amar de ani petrecuţi în străinătate,când trec pe lângă un poliţist mi se sbârleşte părul pe cap,cu toate că ştiu că bietul om n'are nimic cu mine.Dar această reminiscenţă din vremea dictaturii regalităţii româneşti,caşi democraţia care o acompania de altfel,mă vor urmări până în mormânt.

Mă întreb astăzi dacă într'adevăr naţia română a fost regalistă în adâncul sufletului ei,precum se spune peste tot; dar a putut cineva să fie anti-regalist în România? Am cunoscut destui cari au făcut ani de puşcărie nu pentrucă au zis ceva despre rege,ci numai pentrucă au scăpat o vorbuli-

ţă despre puţin onorabilul său anturaj. Un bun prieten al meu, ziarist, nemai putând să îndure torturile jandarmilor, pentru o vorbă rostită despre M.Sa Lupeasca, a trebuit să-şi sboare creerii, în timpul transportului dela un post la altul. S'a petrecut aceasta în anul 1938, prin luna Iunie. Şi să zică lumea că nu ne iubeam regele, pentru care şi autorul acestei scrisori, funcţionar de stat fiind, trebuia ca la serbările naţionale să urle "Trăiască Regele!" până-i ieşeau ochii, căci altfel nu era bine deloc de unica sa piele.. Zice d-l Măgureanu, ca exemplu, c'ar trebui să ne fixăm poziţia faţă de fostul rege Mihai. N'ar fi rău. Eu personal n'am nimic cu dânsul atâta vreme cât îşi vede de pătlăgelele lui, precum şi eu de ale mele - pentrucă soarta, se vede, ne-a hărăzit la amândoi să fim grădinari.. Părerea mea ca om de specialitate, e să-l lăsăm lângă zarzavaturile lui, mai ales că vremea e în toiul lucrului; dacă e a discuta ceva, apoi chestia cu "Monarhia", da, dar nu cu persoana fostului rege, care singur şi-a dat cu piciorul. Atât pentru astăzi, căci mă aşteaptă mazărea neculeasă şi lăsând-o o zi două, nu mai e bună şi trebue s'o trec la contul "pierderi"..

B.-Statele Unite: Dragă Vatră! Cum am promis data trecută, trimit din nou 5 dolari pentru tine. Dumnezeu mi-a ajutat şi eu îmi ţin cuvântul. Dacă-mi va mai ajuta, voiu trimite ceva şi pentru a despăgubi pe Directorul tău, Vatră, de paguba pe care i-au procurat-o acei monseniori.. Nu ştiu, dar mă întreb şi eu: o fi asta Creştinism?

V.-Germania: Iconiţa de faţă am pictat-o cu multă plăcere pentru mata, iar tăticu ţi-a sfinţit-o. Sper să-ţi placă - şi mai ales să te ocrotească de tot răul, şi să te ajute în tot lucrul bun ce-l săvârşeşti.

G.-Canada: Indrăsnesc să vă întreb cum staţi cu situaţia financiară a Vetrei? Este nevoe să dăm un iureş printre noi? Am dori ca Vatra să se menţină şi mai departe. Mai cu seamă acum, când pornim să construim.

L.-Canada: Te rog să nu te superi că-ţi trimit acest mic cek - pentru tine. L-am trimis pe adresa Vetrei, căci nu mai ştiu adresa ta. E mult timp de când am trecut şi noi pe la Roma. Multe lucruri s'au întâmplat de atunci, şi noi îmbătrânim. In discuţiile noastre te amintim mereu. Despre viaţa noastră de aici nu prea multe de spus. Muncim cum ne cunoşti, cu aceeaşi sârguinţă, să ne împlinim visul, acela simplu, de a face o infimă sumă cu care să ne putem întoarce. Deocamdată anii trec, suma nu-i strânsă, şi cu amărăciunea să nu ni se întâmple la fel ca la ceilalţi, veniţi aici cu 20 de ani în urmă: au rămas pe loc.. In colonia noastră românească: mulţi fără lucru.

N.-Statele Unite: Am citit răspunsul d-lui Papanace. Niciun comentariu de făcut: numai atât că în chestiuni de artă nu au ce căuta programele stabilite de capii politici, ori cine ar fi ei. Arta e produsul şi totodată realizare a unei regiuni ideale, regiune unde actele umane ale pasiunii devin irizări de doruri misterioase, faţă de care cititorul, privitorul sau ascultătorul au o atitudine de contemplaţie umbrită de melancolie, sau de entuziasm invadent şi luminos. Nu cred că un cât de acut gânditor politic, în afară de cazul că e şi un înţelegător desăvârşit al lucrului de artă, trebue să se amestece în această materie, numai de dorul şi de dragul de a fi programatic. Chestiunea e însă lungă şi fără rezultat. Arta e, oricum, chestiune de geometrie a formelor, a culorilor, a sunetelor, începând dela primele expresii ale doricului (care e o culme) şi până la cubişti, fără excepţie. La fel în muzică, începând dela mulţimea semnelor diacritice puse deasupra muzicei primitive creştine, până la acordurile simetrice din Bach, Beethoven şi până la Frank.

P.-Franţa: In chestiunea cu biserica, dacă domnii democraţi au văzut că aşa zisa contestaţie nu le e luată în serios, s'au sfătuit şi au găsit o soluţie şi mai ingenioasă. La ultima şedinţă a epitropiei, excelenţa sa d-l ministru Dianu a susţinut cu patos că Asociaţia fiind incapabilă de-a mai duce biserica în spate să se facă apel la Tribunal ca să fie numit din nou un administrator judiciar, care, după spusa Excel. sale, se va îngriji mai bine de cele necesare bisericii: lumânări, gaz, electricitate, etc. La reacţiunea sănătoasă a părintelui Pârvănescu, Excel. sa şi-a luat pălăria şi-a plecat, anunţând că se retrage din epitropie. Lucrurile sunt aci. Ţi le scriu numai ca să vezi ce mai democraţie şi ce libertăţi ne aşteaptă dacă mâine aceste excelenţe or pune mâna pe frânele ţării.

Brigadirii, câţi au mai rămas, încep s'o ducă cam prost. Se spune că au auzit şi Americanii că "tomnaticul Don Juan" nu mai reprezintă nimica - şi le-au tăiat subvenţiile. Asta e cam prost, căci munca e grea şi ei băieţi subţiri şi deştepţi, le va fi peste mână să se adapteze..

==

Directorul "Vetrei" mulţumeşte pe această cale prietenilor cari, de Sf. Petru, i-au trimis urări de viaţă lungă - "pentru binele neamului", se înţelege..

==

S E M N A L Ă R I

&& Inregistrăm cu plăcere, mai întâi, două noi publicații: meritoase pentru motive diferite, însă amândouă la fel de necesare:

- CARPAȚII, revistă culturală, Madrid, I; 1(10 Mai 1954).- Având ca director pe Aron COTRUȘ, din a cărui operă se publică, în traducere spaniolă, "Rapsodia valahă", și ca redactori pe Traian POPESCU și N.S. GOVORA, periodicul, tipărit în condiții bune, e dedicat mai ales ideii latine. In acest cadru, Pamfil ȘEICARU evocă personalitatea lui Frederic Mistral, și aduce o sumă de amintiri prețioase din participarea la Arles, în 1930, împreună cu Crainic și Cezar Petrescu, la serbările centenarului marelui poet provensal; "In amintirea poetului Mistral" scrie și Cotruș o mișcată "Rapsodie romanică"; Lope MATEO vorbește de "Rumania en la Union Latina"; Antonio IRAIZOZ își exprimă calda simpatie pentru "insula latină pierdută în Balcani"; Gjika BOBICH ilustrează "Trofeul lui Traian" dela Adamclisi. Revista, care se anunță bilunară, mai cuprinde cunoscuta introducere a lui Alfred Rambaud la "Istoria Românilor din Dacia traiană" a lui Xenopol, publicată la Paris în 1896, și, sub titlul spaniol "Homenaje al Emperador Trajano", traducerea Virginiei Cotruș a splendidei "închinări împăratului Traian la XVIII veacuri dela moarte" - "Parentalia" - a lui Vasile Pârvan; și, în italiană, un articol al păr. MIRCEA asupra "Prigoanei religioase în România".

- L'INDEPENDANCE ROUMAINE, tribune franco-roumaine pour la liberté, Paris, I, 1.- Dirijată de d-l Ștefan RACOCEANU, noua publicație, în limba franceză, ia poziție hotărîtă contra așa zisului Comitet Național și în favoarea Ligii Românilor liberi a d-lui Fărcășanu. Se vede de departe că e un contraaltar, mai vioi și polemic, față de "La Nation Roumaine". Semnează printre alții: Emile ROCHE, vice-președintele partidului radical-socialist, despre "Neutralism în slujba U.R.S.S.-ului"; V.V. TILEA, despre "Conferința din Geneva"; Carlo DELAVIA, despre "Inutilitatea întâlnirilor" (cu Rușii); Jacques GAUTHIER, despre "Latinitatea românească". Fondul elvețian, delapidat de d-l Crețeanu, face spezele causticității noii reviste lunare.

&& CAETE DE DOR, Paris, 8.- Rămasă sub conducerea exclusivă a d-lui Virgil IERUNCA, revista a devenit mai bătăioasă și, parcă, ceva mai variată. Își păstrează însă caracterul de antologie a liricei românești din exil, propunând numele unor Al. Busuioceanu, Yvonne Rossignon, Vintilă Horia, N.A. Gheorghiu, Antoaneta Bodisco, Ion Negru, Ion Cușa, Vasile Posteucă, Vasile Țară, N. Caranica, Ion Pârvulescu: simpla enumerare arată o mai amplă cuprindere a gustului. De aceea surprinde atacul, hotărît nedrept, contra d-lui Victor Buescu, care -dincolo de valoarea, opinabilă, a versurilor sale- și-a câștigat merite neîndoioase printre cărturarii cei mai activi ai exilului (și n'o să stăm noi aici să dozăm vinile: jocul pueril cu "cine a început-o" nu ne mai distrează..).

D-l Ierunca semnează deasemenea un sugestiv "Prolog al copacilor", traduce cu măestrie din Henri Michaux, Raymond Queneau și Francis Ponge și continuă seria, mereu interesantă, a "Cărții de cetire"; "Fragmentele de jurnal", din anii 1941-1945, relevă încă odată personalitatea multiplă și larg disponibilă a lui Mircea ELIADE; N.-A. GHEORGHIU încheie studiul consacrat lui Cezar Boliac. Printre noii colaboratori, apar G. RACOVEANU și Mircea POPESCU.

Revista mai publică: "Invățăturile.. lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie"; câteva poeme ale lui Macedonski, traduse în franțuzește de Titus BĂRBULESCU; splendida "Bucovina" din "Cartea Țării" a lui Adrian Maniu; și un text inedit, care resimte însă contingența -e din 1941- al lui Emil GULIAN despre poezia românească contimporană.

&& LE COURRIER ROUMAIN, Paris, II, 23-24, 25-26 (Mai-Iunie 1954).- Consacră bună parte din cele două numere congresului Uniunii latine dela Madrid. Și trebue să ne exprimăm și noi nedumerirea pentru modul, cel puțin straniu, și în orice caz inadecvat, în care a fost reprezentată România. Prezența d-lui Veniamin, când au lipsit Aron Cotruș, măcar în calitatea sa de președinte al Cercului român pentru Uniunea latină, Pamfil Șeicaru, care a mai luat parte la manifestații de acest gen, și alți mărturisitori convinși ai fraternității latine, a fost scandaloasă; și refuzăm să credem, până la proba contrară, atât amestecul prințului Nicolae în toată intrigăria care a precedat Congresul, cât și complicitatea, afirmată de d-l Arsene, dintre prof. Uscătescu și oamenii pretinsului Comitet Național. Foarte bogată în știri din exil, publicația aduce noi informații cu privire la moșirea unui alt organism reprezentativ românesc peste hotare, la decadența vizibilă a d-lui Gafencu, la infamiile, demne de Curtea marțială, ale lui Carol Davila, la "sărăcia" regelui Mihai, la matrapazlâcurile reprezentantului "Comitetului Național" la Istan-

bul,- unde s'a creiat, sub preşedinţia d-lui Mircea Vasilache, şi o"Asociaţie a Românilor liberi din Turcia", etc.

&& LIBERTATEA, Madrid, IV, 33-34(Mai-Iunie 1954).- Consacrată, în ajunul mult aşteptatei regăsiri, comemorării a 27 de ani dela întemeierea Legiunii. Pe prima pagină, fotografiile celor cinci ctitori. Recitind"cuvintele de întemeiere" ale lui Corneliu Codreanu, I.I.Moţa, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Ilie Gârneaţă, peste emoţia trezită creşte remuşcarea datoriilor neîmplinite de fiecare dintre noi: a politicizării şi, deci, a distrugerii (vezi Péguy) unei credinţe.

&& VOCEA LIBERTĂŢII, Atena, I, 4-7(Apr.-Iulie 1954).- Publică un lung studiu despre"Biserica rusă în slujba imperialismului sovietic". In plus, reapare deliciosul Gâgă, care, din"colţu"său, ne întreţine cu spirit"Despre domnu profesor tarhon, fost preşidinte a republicii popo-lare", "Despre anişoara paucăr, fostă femeie", "Despre petru groază, preş. al Rep. Popo-lare", "Despre Inalt Prea Şmeceria Sa Justinian Marina(călăreaţă)". Mult mai puţin ne place, din numărul pe Aprilie, tendinţa de a pune împreună, în aceeaşi evaluare, revoluţia eteristă din 1821 şi lupta naţională românească a lui Tudor Vladimirescu, căsăpit, tocmai pentru aceasta, de agenţii lui Ipsilanti. Falsificarea istoriei, fie că o comite Roller, în ţară, fie că o face, la Atena, d-l Petropouliadis, tot falsificare -pro domo- se cheamă.

* O veste bună. "Sute de mii de Evrei români vor să se reîntoarcă într'o Românie eliberată.."(Al. Langer, în"România muncitoare", Paris, 30). Acelaş personaj se plânge, în revista d-lui Gherman, de"desăvârşita lipsă a minorităţilor din comitetele aşa zise reprezentative ale emigraţiei". Motiv pentru care noi propunem următorul proect de Comitet Naţional, cu adevărat românesc: preş. de onoare, d-l Filderman; preş. efectiv, d-l Podoleanu; secretar general, d-l Zissu; casier(că se pricepe la bani), Hary Rotenberg; cenzori, d-nii P. Solomon, C. Gruber, Bob-Abramovici-Adam, Noel Bercovici; şef al biroului de presă, evident, Mr. Teodoziadis.-

Adrian Popa

